Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1988 йил 2 сентябрь
ЖУМА
№ 200 (4.396).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ЕР ЭГАСИНИ ТОПСА...

ЯНГИЙЎЛДАГИ ҲАМРОҚУЛ ТУРСУНҚУЛОВ НОМЛИ КОЛХОЗДА МЕҲНАТНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ ИЛҒОР УСУЛЛАРИ ҚАНДАЙ ҚЎЛЛАНИЛАЁТГАНИ ҲАҚИДА

Колхоз ўтган йили давлатга пахта, дон, каноп, сут ва бошқа маҳсулотлар сотиш бўйича планларни бажармади. Ҳар томонлама чуқур таҳлиллар шуни кўрсатдики, қолоқликнинг асосий сабаби меҳнат қониқарсиз ташкил этилганлигида, колхозчиларда ишга қизиқиш йўқлигида экан. Хўжалик юритишнинг маъмурий-буйруқбозлик усуллари ишловчиларда ерга хўжайинлик ҳиссини бермасди, деб очиқойдин айтиш мумкин. Буни раҳбарлар, биринчи навбатда правление раиси Роҳатали Бўтабоев (у колхозни бошқараётганига унча кўп вақт бўлгани йўқ) тушуниб етдилар. Раис барча иш участкаларида пудратни жорий этишни таклиф қилди.

Илғор усулга ўтишдан аввал бунга жиддий тайёргарлик кўрилди. Кимлар нарядсиз системада ишлашмоқчи эканлиги ҳисобга олинди. Сўнгра колхоз правлениеси билан пудратчи коллектив ўртасида шартнома тузилди. Белгиланган мажбуриятлар бажарилиши учун ҳар иккала томоннинг имкониятлари аниқланди.

Дилавер Рамазонов бошлиқ бригада янгилик ташаббускори бўлди.

— Гарчи кўп йиллардан бери биргаликда ва бир хил майдонларда ишласак-да, моҳияти билан бундай ягона коллектив бўлмагандик, — дейди бригадир. — Илгари ҳар ким ўзига жавоб берарди. Ёнингдагининг, бригаданинг иши қандайлиги билан биров қизиқмасди. Пудратга ўтгач вазият тубдан ўзгарди. Ҳамманинг кўз ўнгида янги типдаги коллектив шаклланди.

Пудратчиларга 104 гектар майдон биркитилди. Унинг 74 гектарига чигит, қолганига каноп, сабзавот, озуқа экинлари экилди. Уларни агротехника қоидаларига қатъий амал қилган ҳолда парваришлашди. Ҳосил чўғи чакки эмас. Бугунги кунда деҳқонларнинг фикри-зикри йиғим-терим билан банд. Коллектив гектаридан 29 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олган. Уни муваффақиятли бажариш кўп жиҳатдан кузги мавсумни қандай ўтказишга боғлиқ.

Ф. Жалолов, С. Матқосимов, Д. Раҳимов бошлиқ оилавий звенолар аҳиллик билан меҳнат қилишмоқда. Масалан, Ф. Жалолов оиласини олайлик. Улар пойтахт областида биринчи бўлиб илғор усулда ишлашга ўтишганди. Ҳар йили планни адо этишаяпти.

— Биз пудратга юқорининг тазйиқисиз ўтдик, — дейди Фозилжон ака. — Ютуқларимиз қувончли бўлаяпти деб ўйлайман.

Оиладан 5 киши: Фозилжон ака, унинг хотини, ўғли Фарҳод, қизлари Холида ва Холисхон далада ишлашади.

Пудратчи бригадада ғўза уч маротаба суғорилди, бир неча марта культивация ўтказилди, ўғит солинди. Хуллас, экин агротехникасидаги барча тадбирлар амалга оширилди. Сувчилардан Р. Умаров, А. Эминов, У. Қудратов, механизаторлардан И. Тешабоев, Р. Абдуллаев айниқса ғайрат кўрсатишди. Ҳозир майдонлар машина теримига тайёрланмоқда.

Биз бригада аъзоларининг иш ҳақлари билан қизиқдик. Бригадир ҳар ойда 160, механизатор 150, сувчи 140 сўм оларкан. Агар план бажарилса иш ҳақи фонди 44.833 сўмни ташкил этаркан.

— Ҳар бир колхозчида иқтисодий кўрсаткичлар тўлиқ ҳисоб-китоб қилинган дафтарча бор, — дейди колхоз бош экономисти Эркин Назаров. — Одамлар қандай ишласа кўпроқ ҳақ олишларини яхши билишади.

Бу йил пахтачиликда 29 оила пудрат асосида ишлаяпти. Уларга жами 203 гектар майдон ажратилган. Оила пудратини ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Унинг афзалликларини Х. Избосаров оиласи ҳам яхши билади. Бултур улар гектаридан 31 центнердан ҳосил олиб, планни муваффақиятли бажаришди.

Бошқа кўплаб пудратчилар билан ҳам суҳбатлашдик. Ҳаммада ягона фикр: илғор усулдан чекиниш йўқ. Бироқ у номига жорий этилиш ҳоллари ҳам учрамоқда. Натижада оила янгиликдан воз кечишни истайди. Бунинг сабаби — эски тартибда иш юритилаётгани. Мазкур хўжаликда ҳам шундай аҳвол рўй берди. Хусусан, Эркин Раҳимов оиласи правление билан ўзаро шартнома тузиб, 10 гектарни пудратга олди. План бўйича 29,7 тонна пахта етказиб бериши керак эди, ҳақиқатда 19 тонна тайёрлади.

Колхоз уларга терим техникасидан вақтида ёрдам бермади, пудратчилар эса бунга астойдил киришмадилар. 1987 йилда планни 87 процентга бажарган Отажон Холмирзаев оиласида ҳам аҳвол шундай бўлди.

Хўжаликда бошқа соҳаларда ҳам илғор усулда ишлаётган коллективлар кўп. Маккажўхорикорлар айниқса юқори ҳосил етиштирдилар. Ҳозир ўрим-йиғим қизғин бормоқда. Ҳамид Қорабоев оилавий звеноси ҳар гектар ердан 50 центнердан дон, 250 центнердан кўк масса саранжомлаб, планни қисқа муддатда ошириб адо этди. Колхоз ҳар 100 килограмм макка донига 8 сўм ҳақ тўламоқда. Бундан ташқари шартномага кўра пландан ташқари тайёрланган маҳсулотнинг 25 фоизини пудратчининг ўзи олади.

Сабзавотчиликда илғор усулни қўлланиш шундай қийинчилик билан боғлиқ: бу соҳада баъзан қисқа фурсатга кўп ишчи керак бўлиб қолади. С. Эргашев, Х. Далабоев звенолари ва бошқа коллективлар четдан ёрдамчи олмасликка қарор қилишган. Уларнинг ҳар қайсисига 5 гектардан ер берилган, ҳосилдорлик ва маҳсулотга нарх белгиланган. Агар планга қўшимча ҳосил тайёрланса колхоз ундан оладиган даромаднинг 15 процентини (экин турига қараб) пудратчи олади. Натижа қувончли бўлмоқда: пайкаллар самарадорлиги деярли икки ҳисса ортди. Ҳосилни тўлиқ сабзавоткорларнинг ўзлари йиғиштириб олмоқдалар.

Айни пайтда учта бригада, 8 та звено, 66 та оила пудрат асосида меҳнат қилаяпти. Улар жами 8.850 тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари тайёрлашлари керак.

Ҳа, колхозда пудратга истиқболли иш усули деб қарашмоқда. Унга жиддий муносабатда бўлинаётгани туфайли саховатли ер ҳақиқий эгасини топиб, маҳсулот етиштириш кўпаймоқда.

В. ШИН,
А. БОЛИЕВ.

Косон районидаги «ВЛКСМ XX съезди» совхози Қарши даштидаги энг кенжа хўжалик. Бу ерда пахта одатдагидан анча эрта — йигирма кун барвақт пишиб етилди. Шунга кўра ҳосил йиғим-терими ҳам эрта бошланди. Қўриқ хўжалик механизаторлари дастлабки мавсумга пухта тайёргарлик кўрдилар, техника ўз вақтида созланди, дефолиация қулай муддатларда ўтказилди. Йиғим-терим иштирокчиларини моддий ва маънавий рағбатлантириш учун социалистик мусобақа шартлари ишлаб чиқилди. Айни пайтда хўжаликдаги бир қанча звенолар мажбурият ҳисобига пахта топширишмоқда. Хўжаликнинг ўзи ҳам ғалаба маррасини эгаллади.

СУРАТЛАРДА: 1. Механизатор Тошботир Шукуров (чапдан), совхоз директори Тўра Йўлдошев, бригадир Эломон Итолмасов, механизатор Ўткир Хўжақулов теримнинг дастлабки кунларида. 2. Зангори кемалар қўриқнинг илк дурдонасини йиғиштирмоқда.

Ш. ШАРОПОВ фотолари.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

АСОСАН МАШИНАЛАРДА

Навоий районидаги Ленин орденли «Нарпай» совхози дирекцияси ва партия ташкилоти пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан аниқ тадбирлар ишлаб чиқдилар. Унга кўра бу йил машина теримига алоҳида эътибор берилади. Айни пайтда 110 та зангори кема, 50 та кўсак чувиш, 27 та кўрак узиш механизмлари, 300 та прицеп, 15 та юклагич мавсумга тахт турибди. Ҳар бир техника воситасига механизатор биркитилди, терим машиналари икки сменада ишлатилади.

Хўжаликда 6 та бўлим, 48 та бригада бор. Шунинг учун 6 та отрядга бирлашган 18 та терим-транспорт звеноси тузилди. Мавсум иштирокчилари унумли ишлашлари ва кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароитлар яратилмоқда.

— Йиғим-теримни қисқа муддатларда ўтказиш кўп жиҳатдан тайёргарликка боғлиқ, — дейди совхоз партия комитетининг секретари Бахтиёр Рўзиев. — Мавсумга пухта тараддуд кўрдик. Бундан буён ишни белгиланган тадбирлар асосида олиб борамиз. Унинг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатилади. Партия комитети ҳисобидаги 330 коммунистнинг 250 нафари теримда бевосита иштирок этади. Муҳим участкаларда мувақкат группалар тузамиз. Улар социалистик мусобақага раҳбарлик қиладилар.

Совхоз пахтакорлари бу йил 4.900 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳар гектар ердан 29,5 центнердан хирмон кўтариш, она-Ватанга 14,5 минг тонна сифатли хом ашё ҳадя этиш белгиланган. Ҳосилнинг камида 75 процентини зангори кемалар ёрдамида саранжомлаш хўжалик механизаторларининг қатъий шиори. Олима Қаюмова, Исмоил Маҳмудов, Кунузоқ Жумаев, Ёмғир Менглиев, Севдиёр Бўронов, Икром Жумаев, Юсуф Собиров, Шойим Ҳамроев, Ғулом Жўраев, Қомат Комилов каби дала гвардиячилари мавсумда 200—250 тоннадан оқ олтин териш ташаббуси билан чиқдилар.

— Ишни социалистик мусобақа асосида олиб борамиз, — дейди совхоз касаба союз комитетининг раиси Р. Ғафуров. — Меҳнат беллашуви ҳар ўн кунда якунланиб, ғолибларни моддий ва маънавий рағбатлантириб борамиз. Мусобақа илғорлари учун кўчма Қизил байроқлар ва вимпеллар таъсис этилди. Бундан ташқари пахтакорларга намунали маданий-маиший ва савдо хизмати кўрсатилади.

Ҳа, нарпайликларнинг бу йилги шашти баланд. Улар даладаги ҳосилни қисқа муддатларда саранжомлаб, план ва социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

А. ПИРМАТОВ.

ТЕРИМЧИЛАР БАҲСИ

Бухоро районидаги «Правда» колхозининг Лутфулла Ғайбуллаев бошлиқ бригадасида оила пудрати асосида иш юритилмоқда. Коллектив кўп йиллик тажрибага асосланиб, ҳосил тупларининг қуйи қисмидаги пахтани териб олишга киришди. Илгари бу кўсаклар очилгач мавсум бошлангунга қадар кўпинча ерга тўкилиб исроф бўларди. Бригада аҳли жорий йилда ҳар гектар ердан камида 32 центнердан хирмон кўтаришни кўзламоқда. Терим мусобақаси дастлабки кунданоқ авжига чиқди. Муҳаббат Бозорова, Олима Муродова, Шамсия Ғайбуллаева, Мастура Тўраева, Шарифа Тўраева каби чеварлар кунига 70 килограмм ва ундан зиёд дурдона термоқдалар. Бригадада уюлажак 224 тонналик хирмоннинг ярмидан кўпроғи пўлат этақлардан тўкилади.

Бошқа коллективларда ҳам қўл терими бошлаб юборилди. Исом Шодмонов, Усмон Ражабов, Ботир Шарипов бошлиқ бригадаларда мавсум мусобақаси тобора қизитилаяпти. Умуман колхоз бўйича гектаридан ўртача 30 центнердан оқ олтин етиштириш мўлжалланган. 1,5 минг гектар майдондаги ҳосил зангори кемалар ёрдамида йиғиштириб олинади. Бу пайкаллар машина теримига пухта тайёрланмоқда. Дефолиантлар етарли миқдорда келтирилган. Мавжуд 25 та терим агрегати ишга тахт турибди. Уларнинг ҳар бири билан мавсумда 100 тоннадан хом ашё териш кўзланган.

Хўжаликда бу йил пахта ҳар қачонгидан эртаги қилиб етиштирилди. Шу боисдан теримни барвақт бошлаш мумкин бўлди. Бу ерда зангори кемаларни сентябрнинг биринчи ярмида далага олиб чиқиш, теримни оммавий тус олдириш тадбирлари кўрилаяпти.

Ф. ИШЧЕНКО.

ЯНГИ ҲОСИЛ ТОЛАСИ

Ўзбекистоннинг шимолий районлари янги пахта ҳосилини давлатга топшира бошладилар. Неча ўн йиллар давомида биринчи марта Хоразмнинг қайта ишлаш корхоналарига пахта сентябрда эмас, балки августнинг сўнгги кунларида топширилди. Қулай об-ҳаво шароитлари ҳам, ғўза жадал парвариш қилинганлиги ҳам бунга кўмаклашди.

Урганч пахта заводида янги ҳосилни қайта ишлашга киришилди. Трактор прицепларида келтирилган ҳосил тўппа-тўғри технология линияларига узатилмоқда.

Заводда машина-ускуналарни мавсумга ҳозирлаш ишлари комплекс тарзда ўтказилди. Қўшимча тола ажратқич линияси, кучли чанг сўрғичлар ишга туширилди, янги линтерлар, қабул қилувчи-узатувчи механизмлар ўрнатилди.

— Барча сараловчилар, технологлар, лаборантлар қайта тайёрланди, — дейди заводнинг бош инженери С. Жуманиёзов. — Мавсумга ҳозирлик кўрар эканмиз хом ашё етказиб берувчилар билан ҳам суҳбатлар ўтказдик. Пишиб етилмаган пахтани териш ёки ифлос ва нам хом ашёни келтириш умумий ишимизга зарар етказишига, ҳар биримизнинг даромадимиз камайишига уларни ишонтирдик.

Бу йил завод ишчилари 40 минг тоннадан кўпроқ пахтани қайта ишлашлари лозим.

Тайёрлов пунктларига пахта келтирилмоқда

Сурхондарё областининг тайёрлов пунктларига Ангор, Термиз ва бошқа жанубий районларнинг хўжаликларидан пахта топширила бошланди.

Хом ашёни қабул қилишга бениҳоя қисқа муддатларда ҳозирлик кўрилди. Заводларда энг тажрибали ходимлардан тузилган махсус ремонт бригадалари алоҳида участкаларга бириктириб қўйилди. Бу эса ишларнинг боришини анча жадаллаштирди. Ремонт учун зарур материаллар ўз вақтида тайёрлаб қўйилганлиги ҳам ёрдам берди.

Момиқчилар ўз корхоналарининг иш зонасидаги экология вазиятини соғломлаштиришга алоҳида эътибор бердилар. Толани чигитдан ажратиш вақтида осмонга учадиган чанг сиҳат-саломатлик учун жуда зарарли экани маълум. Шу сабабли областда қуритиш-тозалаш цехлари қурилди ва реконструкция қилинди. Дастлабки қайта ишлаш операцияси аҳоли зич яшайдиган районлардан олисда ўтказилади. Заводларнинг ўзида ҳам 60 тача янги маркадаги чанг сўрғичлар қўшимча равишда монтаж қилинди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Л. АҲМЕТОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ВА ЙЎЛ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Лерик Аҳметов Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги министри этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси
П. ҲАБИБУЛЛАЕВ.

Секретарь учун — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ш. МИРСАИДОВ.

Тошкент шаҳри,
1988 йил 31 август.

ДАСТЛАБКИ ТОННАЛАР

Фарғона областининг хўжаликларида етилган пахта танлаб терила бошлади. Терим мавсумини Ленинград районидаги Энгельс номли колхоз миришкорлари бошлаб беришди.

М. Насриддинова бригадаси бу хўжаликда кўп йиллардан бери мусобақа пешқадамлари қатори турибди. 44 гектарли майдонда коллектив фақат уруғлик пахта етиштирмоқда. Шу сабабли етилган ҳосил қўлда териб олинади. Уруғлик пахтани эҳтиёт қилиб териш опа-сингил Муқаддас ва Рисқинисо Ҳотамоваларга, Карима Абдуллаевага ишониб топширилди. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача бригада хирмонига дастлабки тонна хом ашёни келтириб топширди.

Бригада коллективи уруғлик пахтани 15 сентябргача териб олиш ва давлатга саксон тоннадан зиёд хом ашё сотишни мўлжалламоқда. Яна 70 тонна пахта техника эҳтиёжлари учун чигит олиш мақсадида терилади.

(ЎзТАГ).

Маккажўхоричилик Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ва «Қишлоқ ҳақиқати» оталиғида

МУСТАҚИЛЛИКМИ ЁКИ ЎЗИБЎЛАРЧИЛИК?

Республикамиз маккажўхорикорлари бу йил юқори ҳосил етиштирдилар. Айни пайтда ўрим-йиғим қизғин. Мавсум муваффақияти кўп жиҳатдан тайёргарликка боғлиқ. Бу техникани пухта созлаш, механизаторлар унумли ишлашлари ва кўнгилли дам олишлари учун зарур шароитларни яратиш дегани. Комсомол ўз оталиқ фаолиятида уларга қандай эътибор бераяпти? Нималар қилинди? Олдинда қандай вазифалар турибди? Ёшлар нимага муҳтожлик сезишаяпти? Уларнинг ҳаёти ва меҳнат фаолияти қандай? Пойтахт области бўйлаб ўтган рейд давомида ана шу саволларга жавоб топишни мақсад қилдик.

— Биз комсомол комитетларига мустақиллик бердик, — деди область комсомол комитети қишлоқ ёшлари бўлимининг мудири А. Сучков. — Шунинг учун ҳозирча ҳеч қандай тадбир ўтказмадик.

Бу мустақиллик нима бераётгани билан жойларда танишдик.

Пискент районида 6 та маккажўхоричилик комсомол-ёшлар коллективлари 180 гектарда ҳосил етиштирдилар. Бу район бўйича паҳлавон экин ўстирилган жами майдоннинг 12 процентига тенг. Ҳар гектаридан ўртача 42,4 центнердан дон йиғиштириб олиш мўлжалланган. Далалардаги ҳосил чўғи бу топшириқни бажариш мумкинлигини тасдиқлайди. Лекин хулоса чиқаришга шошилмаймиз.

«Партия XXVI съезди» совхозининг К. Козимов бошлиқ бригадасида ўрим-йиғим аллақачон бошланган. Бироқ тележкалар етишмаётганлиги туфайли иш судралмоқда. Бунинг устига бўлим бошқарувчиси И. Абдукаримовнинг айтишича, янги келтирилган «Херсонец-200» комбайнларида заводда йўл қўйилган камчиликлар аниқланган.

— Агар техника панд бермаганида сентябрга қадар 200 гектардаги ҳосилни бемалол йиғиштириб олардик, — деди бўлим бошқарувчиси куюниб. — Бекобод республикалараро базаси кафиллик талони билан носоз деталларни алмаштириб бериши лозим. Лекин бизнинг илтимосимизга жавобан «Ўзларингиз тузатинглар» дейишди.

Совхозда механизаторлар ўртасида социалистик мусобақа ташкил этилмаган. Ҳолбуки улар бу масалада касаба союз комитетининг раиси И. Фахрутдиновга мурожаат қилишган. Бинобарин комбайнларнинг иш унуми жуда паст эканлигига ажабланмаса бўлади. На касаба союз, на комсомол комитети раҳбарлари илғорларни рағбатлантириш ҳақида ўйлашмаяпти.

— Ўрим-йиғим энди бошланди, бу камчиликни тезда бартараф этамиз, — деди район комсомол комитетининг биринчи секретари А. Асадов. — Коллективлар учун мукофотлар ташкил этишга қарор қилдик, бошқа жамоат ташкилотлари билан биргаликда «Комсомол прожектори» рейдлари ўтказмоқчимиз.

Биз бу гаплар амалий ишга айланишини истардик.

Бўка районида 1.825 гектар майдонда маккажўхори парвариш қилинди. Унинг 324 гектари 9 та комсомол-ёшлар бригадалари ихтиёрига берилган. Ўтган йили ёш маккажўхорикорлар планни бажаришолмади. Гектаридан 40 центнер ўрнига 38,1 центнердан дон олинди. «Ленинизм» колхози ва «Кўкорол» совхозида бу кўрсаткич янада паст, яъни гектар бошига тегишли равишда 32,5 ва 21 центнердан тўғри келди.

Хўш, қолоқликдан тўғри хулоса чиқарилдими? Бу йилги аҳвол қандай? Афсуски дуруст деб бўлмайди. Ҳозир районда ишлатилаётган ҳар бир комбайннинг кунлик унуми ўртача 2,4 гектарни ташкил этмоқда. Фрунзе номли, Ильич номли, «Партия XX съезди», «Коммунизм», Карл Маркс номли колхозларда бундан ҳам кам — 1,6 гектар холос.

Судралиш сабаблари маккажўхорикорлар билан суҳбатлар давомида маълум бўлди. Б. Ўташев бошлиқ бригадага 60 гектар ер биркитилган. Ҳар гектаридан 40 центнердан дон саранжомлаш кўзланган. Далаларда мўлжалдаги ҳосил бор, лекин уни қандай ўриб-йиғиб олиш керак?

Бу ерда ҳам ўша таниш манзара: техника дастлабки кунлардаёқ ишга ярамай қолган. Ҳозир мавжуд иккита «Херсонец» ҳам жойидан қимирламаётир. Яна илгаригидек аҳвол: меҳнатни рағбатлантириш йўқ, социалистик мусобақа йўлга қўйилмаган. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ва республика Агросаноат давлат комитети таъсис этган «Даъват соврини» тўғрисида ҳатто район комсомол комитети ходимлари ҳам эшитишмаган экан! Маккажўхорикорлар у ҳақда эндигина билишаётгани ачинарли, албатта. Чунки уларнинг кўпчилиги бу мусобақада муваффақиятли қатнашиши мумкин эди. Афсуски, қўшилиша олишмади.

— Раҳбарларимиз эътибор беришмаяпти, — куюниб гапирди бригада бошлиғи Б. Ўташев. — Эсиз ер, эсиз қилинган меҳнат!

Комсомол комитетларининг ёш маккажўхорикорларга бундай муносабатини наҳотки мустақиллик деб бўлса?

Янгийўл РАПО кенгаши раисининг ўринбосари А. Раҳмонқулов мавжуд 28 та комбайннинг ҳаммаси ишга тахт деб айтди. Ҳолбуки Ленин номли колхозда «Херсонец» эндигина йиғиб бўлинган. У заводдан нуқсонлар билан келтирилган: транспортёрнинг кронштейни йўқ, баъзи қисмлар етишмайди. Афтидан, РАПО кенгаши раисининг ўринбосари ҳақиқий аҳволдан хабарсизга ўхшайди.

Шу хўжаликдан А. Одилов бошлиқ бригада 30 гектарда дон учун маккажўхори ўстирди. Гектаридан 40 центнердан ҳосил олиш мўлжалланган. Бир қарашда маррани осонгина эгаллаш мумкиндек туюлади. Бироқ текшириш пайтида агротехника қоидалари бузилганлиги, экиш ва суғориш ўз вақтида ўтказилмаганлиги натижасида кўплаб сўталар донга тўлмай қолганлиги аён бўлди.

«Интернационал» колхозининг А. Дарвешев бошлиқ бригадаси амалга ошираётган ишлар билан ҳам танишдик. 20 гектар майдон маккажўхори билан банд. Коллектив гектар ҳисобига пландаги 40 центнер ўрнига 70 центнердан дон тайёрлашга бел боғлаган. Азаматлар ўз сўзларининг устидан чиқишлари мумкин. Уларга яхши шароит яратилган. Дала шийпони қурилаяпти, иккита телевизор бор. Бригада «Даъват соврини» мусобақасида иштирок этиш учун ариза берган.

Янгийўллик комсомолларнинг етакчилари — серғайрат, ташаббускор ёшлар. Улар маккажўхорикорлар ишидан тез-тез хабар олибгина қолмай, уларга концертлар уюштиришади, рейдлар ўтказишади. Хуллас, оталиқ тармоқда кўзланган мақсадга эришиш учун қўлларидан келган ёрдамни аяшмаётир. Бу ерда аҳвол бошқа районлардагига қараганда яхши эканлигининг боиси, эҳтимол шундадир.

Умуман область бўйича тузук ҳосил етиштирилган. Мутахассисларнинг тахминларига кўра, гектаридан ўртача 44 центнердан каҳрабо дон йиғиштириб олиш мумкин. Чамаси, айрим хўжаликларнинг раҳбарлари ҳосил чўғига маҳлиё бўлиб, хотиржам юрмоқдалар. Аммо ота-боболаримиз айтишганидек, даладагиси эмас, хирмондагиси ҳисоб. Ўрим-йиғимда ҳозиргидек сусткашлик, ўзибўларчилик давом этаверса нафақат қулай фурсат, балки ҳосилнинг ҳам анчагина қисми бой берилиши аниқ.

Энди техника ҳақида икки оғиз сўз. Кўпчилик жойларда у мавсумга носоз эканлиги аён бўлди. Биз борган ҳамма хўжаликларда «Херсонец» комбайнидан шикоят қилишди. Афтидан республика Агросаноат давлат комитетининг механизация ва электрлаштириш бошқармасида бу тўғрида ўйлаб кўришлари ва зудлик билан зарур чора-тадбирлар белгилашлари лозим. Ҳадемай пахта йиғим-терими ёппасига бошлангач транспорт воситалари унга сафарбар этилади. Натижада маккажўхорикорлар иши қийинлашади. Шунинг учун ҳозир вақтни ғанимат билиб, ўрим-йиғимни бутун чоралар билан кучайтириш лозим.

И. ТУРСУНОВ,
Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети қишлоқ ёшлари бўлимининг инструктори.

Ф. ТУРНИЁЗОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг мухбири.

Партия турмуши: ҳисобот ва сайловлар

Таклифлардан — амалий ишга

Транспорт цехи Тўйтепа металл конструкция заводининг йирик бўлинмаларидан бири. Тайёр маҳсулотни ўз вақтида белгиланган жойларга элтиш цех ишчи ва хизматчиларининг асосий вазифаси ҳисобланади. Хўш, коллектив муҳим ишни қандай амалга ошираяпти?

Цех партия ташкилоти ҳисобот, сайлов йиғилишида бу масала қизғин муҳокама этилди. Унда фақат коммунистларгина эмас, коллективнинг деярли барча аъзолари иштирок этишди.

— Қайта қуриш цехимиз фаолиятида ҳам ўз аксини топмоқда, — деди ўз ҳисобот докладида цех партия ташкилоти секретари С. Турсунбоев. — Айниқса коммунистлар ташкилотчилиги, масъулияти ортди. Ҳисобда турган олти партия аъзоси асосий ишидан ташқари жамоат топшириқларини ҳам аъло даражада адо этишаяпти.

Секретарь ўз докладида ҳар бир коммунист фаолиятига алоҳида-алоҳида баҳо берди. Уларни очиқ, дўстона мулоқотга чақирди.

Сўзга чиққан коммунистлар партия ташкилотининг ҳисобот давридаги ишига холис баҳо бердилар, конкрет фикр-мулоҳазаларни ўртага ташладилар.

Цех бошлиғи, партиясиз М. Юсупов сўзидан:

— Қайта қуриш ҳар биримиздан янгичасига ишлашни талаб этмоқда, — деди нотиқ. — Бутун куч ва имкониятимизни ишга солмас эканмиз ҳаракатларимиз кутилган натижани бермайди. Лекин ишимизнинг олға силжишига халақит бераётган, бизга бевосита алоқаси бўлмаган сабаблар ҳам бор. Масалан, ремонт ишлаб чиқариш корхонаси шартномага риоя этмай, йил бошидан бери эҳтиёт қисмлар етказиб беришни пайсалга солиб келмоқда. Натижада цехимиз жиддий қийинчиликларга учрамоқда. Биз зарур эҳтиёт қисмларни ололмаганимиз туфайли ўзга корхоналар билан алоқа ўрнатишга мажбур бўлаяпмиз.

Ҳа, ремонт ишлаб чиқариш корхонаси коммунистлари шаънига айтилган ушбу танқидий фикр жуда ўринли. Чунки райондаги алоқадор корхоналар ўз ишини замон талаблари асосида олиб бормас экан қайта қуриш, жадаллаштириш хусусида билдирилган таклифлар амалга ошмай, қуруқ гап бўлиб қолаверади.

Коммунист А. Бадиков ўз сўзини партия ташкилотининг ғоявий-сиёсий ишларини жонлантириш масаласига қаратди.

— Ишчилар биздан амалий ҳаракатларни кутишаяпти,— деди у. — Қайта қуришни қанча кўп тарғиб қилмайлик, уни кундалик фаолиятимизда қўллай олмас эканмиз, турғунлик даври иллатларидан қутула олмаймиз. Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида таъкидланганидек айрим бошланғич ва цех партия ташкилотлари партия қатламини ўстиришга ҳамон жиддий эътибор бермаяптилар. Жумладан бу сўзлар мазкур цех партия ташкилоти фаолияти учун ҳам тааллуқли. 11 йил мобайнида цехдан бирорта ишчи КПСС сафига қабул қилинмади. Партия конференциясидан сўнг ветеранлар бу масалада райкомга неча бор мурожаат қилдилар. Аммо ҳалигача бирон конкрет иш қилинмади.

Йиғилишда коммунист И. Неклюдов коммунист масъулияти, мутахассисларнинг билим ва маҳоратини ошириш ҳақида жон койитиб гапирди.

— Партия сиёсий ўқувини намунали ташкил этиш ҳақида жиддий бош қотириш лозим, — деди у, — машғулотлар коллективнинг фаолиятига чамбарчас боғлаб олиб борилсин.

Музокарада қатнашган тажрибали ишчи Г. Гайсин эса цех касаба союз ташкилоти ўзаро социалистик мусобақани намунали йўлга қўя олмаётганлигини қаттиқ танқид қилди.

Таъкидлаш керак, ҳисобот-сайлов йиғилиши юксак активлик, талабчанлик вазиятида ўтди. Коммунистлар ҳам, партиясизлар ҳам дастлабки муваффақиятларни таъкидлаш билан бирга олға томон боришга тўсқинлик қилаётган камчилик, нуқсонларни рўйи-рост очиб ташладилар, уларни бартараф этишга қаратилган қимматли таклиф ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Айни кунларда танқидий фикр, мулоҳазалар завод дирекцияси, партия комитети томонидан чуқур ўрганилмоқда.

М. ТОЛИБОВА,
У. МУҲАМЕДОВ.
Ўрта Чирчиқ райони.

ЧЎЛҚУВАРЛАР САРДОРИ

Йўлингиз Комсомолободга тушиб, «Дўстлик» совхозида бўлсангиз албатта Болтабой Иминов билан таништиришга ҳаракат қилишади. Сабаби оддий: меҳнатсевар, пахтапарвар коммунист бир неча йилдирки илғор бригадага етакчилик қилиб, хўжалик шуҳратига шуҳрат қўшаяпти.

Асли деҳқон хонадонида вояга етган Болтабой чўлга дастлаб келган йили бу ердаги қийинчиликлар тўғрисида маълум тасаввурга эга бўлса-да, шоналай деб турган ниҳолларнинг қум бўронида зумда кўмилишини кўзи билан кўрмаганди.

Эндиликда совхоз ерлари иҳотазорлаштирилиб, пайкаллар анча тартибга тушиб қолганида бунга биров ишонади, биров йўқ.

— Майли ўша йиллар захматини билмаганлар учун эртакдай бўла қолсин, — дейди миришкор деҳқон, — Ахир биз шунча йил ҳаловатимиздан кечиб бекорга тер тўкдикми. Фақат етиштирилган ҳар чаноқ пахта том маънода олтинга тенглигини билиб қўйишса бас.

Тиниб-тинчимас бригадир группа партия ташкилотчиси ҳамдир. Тўғри сўз, чин эътиқодли коммунист сира ўзини ўйламайди. Аммо коллективдаги ҳар бир ишчи учун астойдил жон куйдиради. Айниқса оғир қўл меҳнатининг фақат аёллар зиммасига тушиб қолаётганидан норози. Бу ҳақда у яқинда бўлиб ўтган ҳисобот сайлов йиғилишида ҳам куюниб гапирди.

— Оғир меҳнат эвазига етиштирилаётган маҳсулотнинг харид нархи албатта кўриб чиқилиши керак, — деди у. — Эртадан кечгача тер тўккан пахтакор меҳнати қадрланмас экан, қайта қуриш фақат оғиздагина қолиб кетаверади. Ахир партиямизнинг олий мақсади битта: у ҳам бўлса халқ фаровонлигини, турмуш маданиятини кўтариш. Партия сўзини амалга ошириш учун ҳар бир коммунист ўзини сафарбар деб билмоғи зарур.

Ташкилотчи бошлиқ бригадада жорий йилда мўл ҳосил етиштирилди. Ҳозир чўлқуварлар районда биринчилардан бўлиб пахтани саралаб теришга киришдилар. Чаноқлар тўлиқ очилгач ҳосилнинг асосий қисми машиналарда териб олинади.

СУРАТДА: қайта сайланган группа партия ташкилотчиси Болтабой Иминов бригада коммунистлари билан навбатдаги вазифалар ҳақида суҳбатлашмоқда.

Р. АШУРОВ фотоси.
(ЎзТАГ).

ҒОЛИБЛАРГА МУКОФОТ

Ургут районидаги хўжаликлараро молларни бўрдоқига боқиш корхонаси коллективи жорий йилнинг ўтган даври бўйича Самарқанд области хўжаликлари ва чорвачилик комплекслари ўртасидаги социалистик мусобақада ғолиб топилиб, агросаноат комплекси ходимлари касаба союзи область комитетининг кўчма Қизил байроғи ва пул мукофотига сазовор бўлди.

Молларни семиртириш 2.730 центнер ўрнига 3.136 центнерни ташкил этди. Мутахассислар ҳисобига кўра, бўрдоқига боқилаётган молларнинг ҳар бири кунига 728 граммдан, ўстирувдаги бузоқлар эса 504 граммдан семираяпти. 1 центнер семиртириш учун 11 центнер ўрнига 6,57 центнер озуқа бирлиги сарфланмоқда.

М. ЭШОНҚУЛОВ.

СИЁСИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ЎҚИШ БУТУНИТТИФОҚ XIX ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ТАЛАБЛАРИ ДАРАЖАСИДА БЎЛСИН

1988 йил февраль пленумида таъкидлаб ўтилганидек, экономикамизни, маданиятимизни, социал ва маънавий турмушимизни ривожлантириш йўлларини белгилашга биз қайси позицияда туриб ёндашмайлик, ҳамиша инсоннинг ўзи, унинг ғоявий эътиқоди ва сиёсий етуклиги, унинг ватанпарварлиги ва интернационализми, унинг ижодга қобилияти, граждандлик позицияси ҳал қилувчи омил бўлиб қолаверади.

Шу фазилатларни камол топтиришда социалистик воқеликнинг ўзи ғоят катта аҳамиятга эгадир, албатта. Аммо шу мақсадга эришишда умуман изчил, собитқадам мафкуравий, сиёсий-тарбиявий иш, жумладан марксча-ленинча таълим системаси катта роль ўйнайди.

КПСС Марказий Комитети шуни эътиборга олиб, 1987 йилнинг сентябрида «Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқиши системасини қайта қуриш тўғрисида» қарор қабул қилди. Бу қарорда қайта қуришни идеологик жиҳатдан таъминлашда сиёсий ва иқтисодий ўқишнинг ролига илмий асосланган баҳо берилиб, коммунистик, кенг меҳнаткашлар оммасини ғоявий-сиёсий ва маънавий чиниқтиришнинг амалий программаси таърифланган.

Агар ўтган ўқув йили амалдаги марксча-ленинча ўқиш системасини қайта қуришнинг биринчи босқичи бўлган экан, кириб келаётган ўқув йилида меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқиши ҳам структура, ҳам мазмунига кўра КПСС Марказий Комитетининг юқорида айтиб ўтилган қарори талабларига мувофиқ ташкил этилади.

Партия комитетлари, уларнинг сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари, бошланғич партия ташкилотлари меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқиши системасини қайта қуриш, сиёсий таълимнинг бирмунча соддалаштирилган ва аниқ системасини яратиш, янги ўқув йилига тайёргарлик кўриш борасида каттагина ташкилотчилик ҳамда сиёсий ишларни амалга оширмоқда.

Бироқ қайта қуриш секинлик билан бормоқда, бу ишда жиддий камчиликлар бор. КПСС Марказий Комитетининг «Ульяновск области партия органларининг «Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқиши системасини қайта қуриш тўғрисида» КПСС Марказий Комитети қабул қилган қарорни бажариш соҳасидаги ишлари ҳақида»ги қарорида шунга эътибор жалб қилинади.

Янги ўқув йили яқинлашиб келмоқда. У аввалги йилларга қараганда бир қанча принципиал хусусиятлари билан фарқ қилади. Ушбу ўқув йилидан бошлаб марксизм-ленинизм университетларида, унинг филиалларида машғулотлар 1 сентябрдан 1 июнгача ўтказилади, сиёсий мактаблар ва семинарлар эса одатда шаҳарларда 1 октябрдан 1 июнгача, қишлоқларда ноябрь ойидан 15 апрелгача ишлайди.

Сиёсий ўқиш формалари 9 тадан 5 тагача қисқартирилганлиги янги ўқув йилининг энг муҳим хусусиятидир. Ўқишни демократиялаш принципиал аҳамиятга эга. Партия ташкилотларига сиёсий ўқиш структурасини мустақил белгилаш ҳуқуқи берилди, коммунистлар ва комсомоллар эса мунтазам ўқишдан иборат устав мажбуриятини ўқиш формалари ва курсларини танлашдаги ихтиёрийлик билан қўшиб олиб боришга тўла ҳуқуқлидирлар. Бунда меҳнатни ташкил этишнинг янги формалари — коллектив, бригада пудрати, оилавий пудрат, ижара пудратини, кооперативларни, якка тартибдаги меҳнат фаолиятини ҳам эътиборга олиш лозим.

Партия комитетлари, уларнинг сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари, партия ташкилотлари сиёсий ўқиш янги системасини асосан тузиб бўлдилар. Бунда улар тингловчиларнинг талаб-эҳтиёжларини аввалги йилларга қараганда тўлиқроқ ҳисобга олдилар. Дастлабки маълумотларга кўра, республикадаги 13 та марксизм-ленинизм университети (12 мингдан зиёд тингловчи), салкам 17 мингта сиёсий семинар (499 минг киши), 330 та философия (методология) семинарлари (13 минг киши), 15 мингтадан кўпроқ сиёсий мактаб (254 минг киши) ишлаб туради, 31 минг коммунист ва активлар якка тартибдаги план асосида мустақил ўқиб, билим орттириш усулини танладилар, сиёсий ўқиш системасининг ўзидагина жами 956 минг коммунист ва партиясиз активлар шуғулланадилар.

Янги ўқув йилининг яна бир хусусияти — замонавий талаблар асосида сиёсий ва иқтисодий ўқиш мазмунининг батамом янгиланишидир.

Мазкур ўқув йили ўз мазмунига кўра, икки қисмга бўлинади. Республикадаги партия ташкилотларининг кўпчилиги ўқув йилининг биринчи ярмини (октябрь — январь ойлари) КПССнинг Бутуниттифоқ XIX конференцияси материалларини, қайта қуришни ривожлантиришнинг энг муҳим масалаларини чуқур ўрганишга бағишлашни мақсадга мувофиқ деб топдилар. Бунда турмушнинг ҳал қилувчи соҳаси — экономикада эришилган ютуқларга ўз-ўзини танқид руҳида баҳо бериш, туб иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштириш, жамиятнинг интелектуал, маънавий потенциалини активлаштириш, сиёсий системани, КПССнинг раҳбарлик фаолияти ҳамда ички турмушини демократиялаш ва ислоҳ қилиш, миллатлараро муносабатларни ривожлантириш зарурлигига, социализмнинг янги қиёфасига ўтиш, халқаро муносабатларни такомиллаштириш ва ташқи сиёсатни янгилаш вазифаларига алоҳида эътибор берилади.

Ўқув йилининг иккинчи ярмидан, яъни 1 февралдан бошлаб тингловчилар ўзлари танлаб олган актуал сиёсий ёки иқтисодий курсларни, масалан, «Экономикани бошқаришнинг янги системаси», «Илмий коммунизм ва социализмни такомиллаштиришнинг энг муҳим муаммолари», «Совет экономикаси: ўсишнинг янги сифати», «Меҳнаткашларнинг илмий-материалистик, атеистик дунёқарашини шакллантириш муаммолари», «Миллий муносабатларни ривожлантиришнинг, интернационал ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг энг муҳим муаммолари» каби курсларни планли равишда ўрганишга киришадилар.

Оммавий-иқтисодий таълим системасининг тингловчилари хўжалик бошқарувини, хўжалик юритишнинг иқтисодий методини тубдан ислоҳ қилиш, тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлашни амалга ошириш проблемаларини, маҳсулот сифатини тубдан ошириш масалаларини, озиқ-овқат муаммосини ўрганадилар.

Меҳнаткашлар сиёсий ва иқтисодий ўқишининг барча формаларида танланган курсларни муҳокама этиш чоғида социалистик янгиланишнинг моҳияти нимада? Уни қандай сабаблар келтириб чиқарди, бу янгиланиш қаерга ва нимага қаратилган? —деган саволларга жавоб топишда коммунистларга, барча тингловчиларга ёрдам бериш зарур.

Шуни чуқур тушунтириб бериш талаб этиладики, янгиланиш ижтимоий онгдаги ўзгаришлар, партия қабул қилган қарорлар янгича социалистик практикада мужассамланиши учун жиддий курашни тақозо қилади. Ҳақиқий эркинлик — ўзи ва жамият олдидаги ғоят буюк масъулиятдир. Ҳақиқий қайта қуриш — соғлом фикр сари ҳаракатдир, демократия, ошкоралик, масъулият ва ақл-идрок қайта қуришнинг сиёсий ҳамда маънавий таянчларидир. Пировард натижада кенг омманинг амалий ишлари, ғайрат-шижоатга зўр бериши ва аниқ мақсад йўлидаги оқилона ҳаракатлари қайта қуришнинг реал тақдирини белгилаб беради.

Бинобарин, гап янгиланиш идеологияси ҳақида, социалистик соҳибнинг идеологияси тўғрисида бораяпти. Соҳиблик туйғусини тарбиялаш ҳақида илгари ҳам кўп гапирилган эди. Аммо бу нарса асосан идеологик вазифа, пропаганда иши деб ҳисобланарди. Агар тарбиячи бир нарсани гапирса-ю, турмуш бошқача бўлса, инсонда бирон-бир фазилатни тарбиялаш мумкин эмаслиги тўғрисидаги оддий принципга риоя этилмай келинди.

Сиёсий ўқишни қайта қуриш давомида фан-техника зиёлилари билан санъаткор зиёлилар турли отрядларининг марксча-ленинча таълимини табақалаштирилган тарзда ташкил этишга алоҳида эътибор берилиши, шу мақсадда уларни ғоявий-назарий жиҳатдан тайёрлашнинг хилма-хил уюшган ва якка тартибдаги формаларидан мумкин қадар кўпроқ фойдаланилиши лозим.

Ёшларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтириш масалаларига партия ташкилотлари зўр эътибор беришлари зарур. Партия ташкилотлари комсомол сиёсий ўқишини қайта қуришда, йигит ва қизларнинг мулоқоти, мунозарасини, ижодий фикрлаш активлигини ривожлантиришга кўмаклашувчи машғулотларнинг энг фаол усулларини жорий этишда комсомол комитетларига амалий ёрдамни кучайтиришлари керак.

Партия ва комсомол сиёсий ўқиши системасида, халқ таълими ва оммавий пропаганданинг барча бўғинларида илмий атеистик тарбия, материалистик ҳамда интернационалистик дунёқарашни шакллантириш, СССР халқлари дўстлигини мустаҳкамлаш каби актуал масалаларга эътиборни кучайтириш муҳимдир.

Юқорида эслатиб ўтилган ҳамда бошқа мураккаб қоидалар ва масалаларнинг тингловчилар томонидан чуқур муҳокама этилиб, ўзлаштирилишини таъминлаш кўп жиҳатдан пропагандистларнинг назарий тайёргарлик даражаси ва методик маҳоратига боғлиқ бўлади. КПСС Марказий Комитетининг қарорида пропаганда кадрларини танлаш ва тайёрлашни яхшилаш ўқишни қайта қуришнинг энг муҳим проблемасидир, деб таъкидланганлиги бежиз эмас. Бошланадиган ўқув йилида 50 мингдан зиёд киши сиёсий ўқиш системасининг пропагандистлари этиб тасдиқланди. Шулардан 40 минг киши ёки 80 проценти коммунистлар бўлиб, 45 минг киши ёки 90 проценти олий, тугалланмаган олий маълумотга эга.

Кўпчилик пропагандистлар учун бу мураккаб иш иккинчи касб бўлиб қолди ва улар мана шу осон бўлмаган партия топшириғини муваффақиятли бажариш учун вақтларини ҳам, кучғайратларини ҳам аямаяптилар, шу боисдан ҳам ўз тингловчиларининг астойдил иззат-ҳурматига сазовор бўлдилар.

Андижон, Наманган, Самарқанд, Тошкент областларида пропагандистларнинг сифат состави бирмунча яхшиланди. Сурхондарё, Бухоро, Сирдарё область партия комитетларининг сиёсий маориф уйларида пропагандистларни ўқитиш системаси бир маромда ишлаб турибди. Қорақалпоғистон область партия комитети сиёсий маориф уйининг пропагандистларни тармоқлар бўйича тайёрлаш соҳасидаги тажрибаси эътиборга лойиқдир. Бекобод, Қўқон, Каттақўрғон, Чирчиқ, Фарғона шаҳар партия комитетлари, Фрунзе (Тошкент шаҳри), Собир Раҳимов, Гулистон, Самарқанд, Учқудуқ, Ромитан, Хўжаобод, Косонсой, Учқўрғон район партия комитетлари, Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг, Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг, «Миконд» заводи, граждан авиациясининг 243-заводи, «Ферганнефтеоргсинтез» ишлаб чиқариш бирлашмасининг, Навоий қурилиш бошқармасининг партия комитетлари ва бошқа баъзи партқомлар пропагандистлар билан ишлашни анча қайта қурдилар.

Бироқ пропагандистлар билан ишлаш савияси ҳамма жойда ҳам КПСС Марказий Комитети қарорининг талабларига мувофиқ эмас. Республикадаги ҳар ўн пропагандистнинг бири ҳатто тугалланмаган олий маълумотга ҳам эга эмас, пропагандистларнинг атиги 16,5 проценти олий сиёсий маълумотли бўлиб, уларнинг составида бошқа ишлардан озод қилинган партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари салмоғи бор-йўғи 4,9 процентни ташкил этади. Пропагандистларнинг талайгина қисми ғоявий-назарий ва методик жиҳатдан суст тайёрланганига қарамай, Жиззах, Қашқадарё, Хоразм область партия комитетларининг сиёсий маориф уйлари ҳамон бир маромда ишламаяпти, пропагандистларнинг ўқишини сентябрь ва октябрь ойларига қолдирмоқда, бу эса таълимнинг сифатига салбий таъсир қилмоқда, пропагандистларнинг кўпи йил сайин зарур ёрдамни ололмаяпти.

Жорий ўқишни йўлга қўйишда, пропагандистларни хабардор қилишда жиддий камчиликлар мавжуд. Муборак ва Ленин шаҳар партия комитетлари, Олот, Баҳористон, Қамаши, Ворошилов, Қўрғонтепа, Риштон, Чироқчи, Ёзёвон, Термиз район партия комитетлари, Наманагандаги 10-қурилиш трестининг, Қумқўрғон районидаги «Москва» ва Урганч районидаги Нариманов номли колхозларнинг партия комитетлари ҳамда бошқа баъзи партқомлар аслида ўзларининг бу соҳадаги ишларини қайта қурмадилар.

Буларнинг ҳаммаси шундан далолат берадики, КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқиши системасини қайта қуриш тўғрисида»ги қарори бир қанча жойларда қониқарсиз бажарилмоқда, сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари ҳаммаси ҳам шу ишни ташкил этишнинг чинакам марказларига айланиб қолгани йўқ. Ангрен, Олмалиқ, Наманган, Янгиер, Янгийўл шаҳарларида, Гурлан, Қумқўрғон, Кегайли, Ғаллаорол, Пайариқ районлари ҳамда бошқа баъзи районларда, республиканинг айрим министрликлари ва идораларида сиёсий ва иқтисодий ўқишни қайта қуришнинг боришини ўрганиш натижалари шундан далолат бериб турибди.

Бунинг оқибатида кўпгина пропагандистлар муҳокама этилаётган мавзуларнинг мазмунини чуқур кўрсатиб беришни, назарияни ва сиёсатни меҳнат коллективларининг амалий ишлари билан боғлашни, бинобарин, тингловчиларни қизиқтириб ўқишни билмадилар. Машғулотларда баъзан социалистик қурилиш, тарихнинг сиёсий системасини ривожлантиришнинг жиддий муаммолар, социал-иқтисодий муаммолар, маънавий турмуш масалалари бир томонлама, фақат салбий жиҳатлари ёритилади. Натижада коммунистларнинг, партиясиз раҳбарлар ва активларнинг бир қисми марксизм-ленинизм диалектикасини, партия янги ҳужжатларининг моҳиятини ижодий ўзлаштира олмай, қолоқ, догматик фикрлаб қолаверади. Уларда марксизм-ленинизмни бузишга, обивателларча кайфиятларга қарши курашда билимлар, принципиаллик, қайта қуриш, демократиялаш, ошкоралик шароитида ишлашга тайёрлик етишмайди.

Буларнинг ҳаммаси пропагандистлар составини, аввало партия ва совет ходимлари, партия мактабларини, марксизм-ленинизм университетларини битириб чиққанлар ҳисобига жиддий яхшилашни талаб этади.

Партия аппаратини қайта қуриш шароитида ғоявий-тарбиявий фаолиятга эътиборни қаратиш алоҳида муҳим аҳамият касб этмоқда. Бу нарса В. И. Лениннинг: «Ана шу барча комиссиялар, кенгашлар, гап-сўз билан овора бўлиб юрган, оддий ишни қилмаётган ана шу кишилар ҳаммангиз, яхшиси, пропаганда ва агитация соҳасига ва бошқа фойдали ишлар соҳасига ўтиб кетақолинглар», — деган машҳур кўрсатмаси руҳига мувофиқ бўлади. Пропагандистларнинг назарий савиясини, методик, педагогик маҳоратини мунтазам оширишнинг анча самарали ёндашувлари, форма ва методларини излашни давом эттириш керак.

Идеология ишининг шу соҳасига партиявий раҳбарликни янада яхшилаш меҳнаткашлар сиёсий ва иқтисодий ўқиши системаси фаолиятини кучайтиришнинг муҳим воситасидир. Баъзи партия комитетлари кадрларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтиришга эътиборни сезиларли равишда кучайтирдилар. Масалан, Самарқанд область партия комитети, Фарғона шаҳар партия комитети, Задарё, Бувайда, Ғалаба, Чимбой ва бошқа баъзи район партия комитетлари ўқишни қайта қуриш масалаларини пленумда муҳокама этдилар.

Аммо сиёсий ва иқтисодий ўқишга партиявий раҳбарлик, айниқса бошланғич партия ташкилотлари томонидан партиявий раҳбарлик даражаси ҳали ҳамма жойда ҳам шу куннинг талабларига мувофиқ эмас.

Демократиялаш ва ошкоралик шароитида бу ишни ташкил этиш хусусиятлари ҳамда қийинчиликларини ҳамма ҳам эътиборга олавермаётганлиги энг кўп учраётган камчилик бўлиб қолмоқда. Чунки кўпчилик назариянинг муҳимлигини сўзда эътироф этиб, қалбида эса ўшасиз ҳам ўзларнинг ҳаётий ва профессионал тажрибаси, ишбилармонлиги, ички сезгиси янги вазиятларда ҳам бехато иш юритишимга имкон беради, деб астойдил ишонаётгани сир эмас-ку, ахир. Бу янглишишдир.

Ҳар бир коммунист сиёсий жангчи ва омманинг ташкилотчиси, партиянинг бош йўлини турмушга фаол татбиқ этувчи, меҳнаткашлар билан ўқувчиларнинг тарбиячиси бўлиши, демак одамларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш билан муттасил шуғулланиши керак. Хўш, коммунистларнинг ҳаммаси ҳам бу вазифаларини бажаришаяптими? Албатта йўқ. Модомики, инсон пропаганда билан мунтазам шуғулланмаётган экан, у ўзининг назарий, сиёсий ва иқтисодий билимларини мунтазам бойитиб бориш зарурлигини ҳис этмайди.

Бошланғич партия ташкилотлари шундай шароитларни вужудга келтиришлари лозимки, бунда партиянинг ҳар бир аъзоси конкрет соҳада пропагандист, лектор, агитатор сифатида тарбиявий ишда мунтазам суратда қатнашмасликка иложи қолмасин.

Бу ўринда оммавий иқтисодий ўқишнинг амалдаги системаси самарасиз эканлигининг сабаблари ҳақида ҳам алоҳида айтиб ўтиш керак. Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш вазифасини амалда рўёбга чиқариш аввало кадрлар муаммосини ҳал қилишга боғлиқ. Бу ҳол ишлаб чиқаришнинг асосий соҳаси бўлмиш корхона доирасида айниқса сезилади. Яқин вақтларгача бу ерда асосан амалиётчи асосий шахс эди. Эндиликда унинг ўрнини маълумотига кўра инженер мутахассис ёки агроном олди. Мутахассис ҳам кўпинча аслида амалиётчи сифатида иш кўради. Ҳамма бало шундаки, инженер ҳам экономикани ўз салафига қараганда сира ҳам яхшироқ билмайди. Гап экономикани бошқаришнинг «буйруқбозлик» методи чуқур иқтисодий билимларни талаб қилмаслигида ҳамдир. Буйруқ бериш ҳамиша ҳам натижалар, оқибатлар учун жавобгарликка олиб келмайди. «Буйруқбозлик» усулларига одатланиб қолган директор таяна оладиган ва таяниши лозим бўлган иқтисодий хизматлар эса экономика борлигини унутиб қўйиб, позициялардан чекинадилар ва ўзларини панага оладилар.

Барча тармоқлар, корхоналар, колхоз ва совхозлар иқтисодий бошқариш методларига, тўла хўжалик ҳисобига, ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтадиган шароитда эса раҳбарларнинг, мутахассисларнинггина эмас, шу билан бирга меҳнат коллективи ҳар бир аъзосининг ҳам чуқур иқтисодий ва профессионал тайёргарлиги талаб этилади.

Бундан табиий равишда шундай хулоса келиб чиқадики, профессионал ва иқтисодий ўқишни бирлаштириш, меҳнаткашларнинг ишлаб чиқариш-иқтисодий таълими узлуксиз давлат системасини вужудга келтириш зарур. Кадрларни ишлаб чиқариш — иқтисодий жиҳатдан тайёрлашни планлаштириш, ташкил этиш, унинг сифати ва натижадорлигини ошириш — министрликлар ва идоралар, корхоналар, колхозлар, касаба союз ташкилотлари раҳбарларининг муҳим вазифасидир. Афсуски, КПСС Марказий Комитетининг иқтисодий ўқишни профессионал тайёргарлик билан боғлаш тўғрисидаги йўл-йўриқларининг принципиал аҳамиятини ҳали ҳамма ҳам англаб етгани йўқ. Бир қанча корхоналарда, колхозлар ва совхозларда ишларнинг аҳволи билан танишиб чиқиш ҳали ҳамма жойда меҳнаткашларнинг ишлаб чиқариш-иқтисодий таълими учун масъул бўлган ягона бўлинма тузилмаганлигини кўрсатди. Шу боисдан ҳам партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари иқтисодий ўқишни қайта қуришга партиявий раҳбарликни анча яхшилашлари лозим бўлади. Айни вақтда бу ишда халқ депутатлари Советларининг, хўжалик органлари ва касаба союзларининг ўрнини босмай, балки ишнинг мана шу соҳаси учун коммунист раҳбарларга ва бошқа масъул кишиларга нисбатан шахсий талабчанликни кучайтириш керак.

КПСС Марказий Комитетининг ҳамма жойда тингловчиларнинг қимматли фикр-мулоҳазалари ва таклифларини ҳисобга олиб амалга ошириш ва кейинчалик уларни хабардор қилиш системасини ишлаб чиқиш ҳамда жорий этиш, бу иш устидан қатъий контроллик ўрнатиш тўғрисидаги талабларини бажариш машғулотларга қизиқишни кучайтириш учун принципиал аҳамиятга эга. Масалан, «Совпластитал» қўшма корхонаси партия бюросининг ва бошқа баъзи партия ташкилотларининг тажрибаси ҳам шундан далолат беради.

Пропагандистлар ва тингловчиларни зарур адабиёт — тегишли тиллардаги ўқув планлари ва программалари, дарсликлар, методик ва кўргазмали қўлланмалар билан барвақт таъминлаб қўйиш сиёсий ва иқтисодий ўқишга раҳбарликнинг муҳим жиҳатларидандир. Ўқишнинг амалий ишлар билан алоқасини кучайтириш зарурати уларнинг аналитик материаллар билан, шаҳар, район, корхона, колхоз ва совхоз, уларнинг бўлинмаларининг хўжалик ҳамда молиявий-иқтисодий фаолияти тўғрисида справка маълумотлари билан мунтазам суратда таъминлаб турилишини тақозо этади. Бу эса ўз навбатида барча даражалардаги иқтисодий хизматларнинг масъулиятини ошириш билан боғланган.

Турмушнинг интенсив жўшқинлиги шароитида ноширлар керакли ўқув адабиётини босиб чиқаришга улгуришмаётган ҳозирги пайтда пропагандистлар ва тингловчиларнинг кенг оммаси матбуотнинг оператив ёрдамига ҳар қачонгидан кўра кўпроқ муҳтождирлар. Улар республика партия журналлари ва газеталаридан КПССнинг Бутуниттифоқ XIX конференциясига, ўрганилаётган курсларга, қайта қуриш назарияси ҳамда сиёсатининг энг муҳим муаммоларига доир мавзуларга бағишланган сермазмун тематик ўқув-методик материаллар, шунингдек Ватан ва жаҳон илм-фани, техникаси ҳамда технологиясининг ютуқлари тўғрисидаги мароқли ахборотлар, тингловчиларнинг сиёсий мураббийлари бўлмиш илғор пропагандистларнинг иш тажрибаси ҳақидаги мақолаларни мунтазам суратда бериб боришларини кутишга ҳақлидирлар.

Машғулотлар бошланишига унча кўп вақт қолгани йўқ. Партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқиши системасини қайта қуриш тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлигини синчиклаб таҳлил этишлари лозим. Коммунистлар, партиясиз раҳбарлар ва активларнинг марксизм-ленинизм диалектикасини, партия янги ҳужжатларининг моҳиятини ижодий ўзлаштириб олишларида, раҳбарликнинг сиёсий усулларини эгаллашда, оммага ғоявий таъсирни кучайтиришда, шу тариқа қайта қуришни амалга оширишда инсон омили ролини кучайтиришда таълимнинг аҳамиятини ошириш масалалари коммунистларнинг ҳисобот-сайлов йиғилишларида, партия конференцияларида тегишлича эътибор бериш муҳимдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XI пленуми белгилаган йўлдан

БУЛОҚЛАР КЎЗ ОЧДИ

Шаҳарлардагидек кўркам ва обод кўчалар. Сўлим хиёбонлар оғушидаги бахт уйи, маданият саройи, кинотеатр... Бешариқ қишлоғининг бугунги қиёфаси ана шундай. Бу ерда меҳнаткашларнинг фаровон турмуш кечириши учун зарур шарт-шароитлар яратилган. Нариманов номли колхоз правлениеси ва партия комитети қишлоқ маданиятини юксалтириш юзасидан катта тадбирларни амалга оширмоқдалар. Колхозда қишлоқ хўжалигининг асосий тармоқлари қатори ёрдамчи соҳаларни ривожлантиришга ҳам жиддий эътибор берилаяпти. Мухбиримизнинг хўжалик правлениеси раиси, СССР Олий Совети депутати А. Искандаров билан суҳбати ана шу ҳақда борди.

— Абдулла Искандарович, колхозда ёрдамчи соҳаларни ривожлантиришга туртки бўлган омиллар ҳақида гапириб берсангиз.

— Маълумки, Бешариқ қишлоғи Хоразм областидаги йирик аҳоли пунктларидан бири. 1970-йилларда унинг бағрида саккиз мингдан зиёд киши истиқомат қилган бўлса, айни кунга келиб у икки ҳисса кўпайди. Уларни иш билан таъминлаш— ҳаётий масала. Шундай эмасми? Бошқа жойларда бўлгани сингари колхозимизда ҳам ер чекланган. Демак, деҳқончилик ва чорвачиликда янги иш ўринларини очишнинг иложи йўқ. Қолаверса, бу тармоқлар ҳам индустриал негизга ўта бошлади. Ҳозир областимизда ҳар тўрт кишига, колхозимизда эса ҳар олти кишига бир гектар экин майдони тўғри келади. Ваҳоланки, Қорақалпоғистон Автоном Республикасида ҳар бир киши ҳисобига беш гектар экин майдони бор. Мен колхозга раис бўлиб келган йилда аҳвол анча мураккаб эди. Ўшанда қишлоқда 12 мингдан зиёд киши бўлиб, шундан атиги 2.224 нафари колхоз ишлаб чиқаришига жалб этилганди, холос. Қиш ойларига келиб бекорчилар сони икки баравар ошарди.

Колхозчиларни узлуксиз иш билан таъминлашнинг самарали йўлларини излаб топиш лозим эди. Ёрдамчи соҳаларни ривожлантириш фикри ана шунда туғилди. Лекин масаланинг бошқа жиҳати бор. Қишлоқ кишилари ёшликдан ўз тақдирларини пахта билан боғлайдилар. Ўзим ҳам бошқа тенгқурларим қатори болалигимда пахта терганман. Кишиларда янги касб-корга ишонч туйғусини уйғотиш билан бирга уларнинг ўша касб сирларини тез ва пухта ўзлаштириб олишларига ҳам эришиш зарур эди. Ёрдамчи тармоқларда тўла хўжалик ҳисоби жорий этилгудек бўлса, бу жуда қўл келиши мумкин. Ким яхши ишласа, сифатли маҳсулот тайёрласа, шунга яраша ҳақ олади. Яъни меҳнатга қараб даромад. Аммо бу усулни ҳаммага баравар қўллаш мақсадга мувофиқ эмас. Айтайлик, бир умр сувчилик қилган ёки тракторни бошқарган кишини кулолчилик ёхуд чинни цехига ўтказсангиз, у ўзини қафасдагидек ҳис этиши табиий. Шунинг учун ҳам биз ёрдамчи хўжаликларга асосан ёшларни жалб этишга қарор қилдик.

1977 йил охирида колхоз правлениесининг йиғилиши бўлди. Мен ёрдамчи хўжаликлар тармоғини ривожлантириш юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларимни ўртага ташладим. Правление аъзолари ўйланиб қолишди. Чунки эндиликда гап майда ҳунармандчилик цехлари ҳақида эмас, балки янги йирик заводлар барпо этиш тўғрисида борар эди. Бу айтишгагина осон, албатта. Колхоз ишлаб чиқариш структурасига кўра пул маблағлари ва сарф-харажатлар колхозчиларнинг тўла розилиги билан тақсимланиши лозим. Янги цех ва заводлар қуриш эса маблағ билан боғлиқ эди. Демак, кишиларга янги корхона фойдасини кенг тушунтириш, энг асосийси уларда истиқболга ишонч туйғусини уйғотиш лозим эди. Шу йиғилишда ёрдамчи тармоқларни ривожлантиришнинг аниқ йўл-йўриқлари белгиланди. Бу ўзига хос истиқбол йўналиши 2000 йилгача бўлган даврни ўз ичига оларди.

— Ҳозир қишлоқда янги социал қатлам — ишчилар синфи вужудга келаяпти. Бу эса социалистик тузумнинг муҳим ғалабаларидан биридир. Қишлоқдаги ишчи кадрлар олдида қандай муаммолар бор, деб ўйлайсиз!

— Ўтган ўн йил мобайнида қишлоқда йирик ишлаб чиқариш потенциали барпо этилди. Ҳозир хўжалигимизда 20 га яқин турли корхона ва цехлар фаолият кўрсатмоқда. Бошқача қилиб айтганда, ёрдамчи соҳалар бугунга келиб ялпи даромаднинг 20 процентини бераётир. Ўз навбатида тармоқлар рентабеллиги ҳам ошиб бораяпти, биз ҳар йили ёрдамчи соҳалардан 350—400 минг сўм атрофида соф фойда олаяпмиз.

Асосий эътибор ишчи кучларини кўпроқ талаб этадиган цех ва устахоналар очишга қаратилмоқда. Шу мақсадда чинни ва кулолчилик цехлари ташкил қилинди. Ҳозир уларда юз киши меҳнат қилмоқда. Яқин келажакда бу цехлар қайта таъмирланиб, уларда ишловчилар сони қарийб икки баравар кўпайтирилади.

Масаланинг яна бир муҳим томони бор. Яқин вақтларгача планни ошириб бажарган, меҳнатда ўрнак кўрсатган колхозчи ёки совхоз ишчиларига талон йўли билан гилам сотиш одат тусига кирган эди. Лекин ҳамма ҳам бунга муяссар бўлавермасди. Қолаверса, талонлар пахта байрамлари, оммавий йиғилишлар ва бошқа халқ сайлларида тарқатилар эди. Мен йиғилишлардан завқ-шавқи дарёдай тошиб гилам кўтариб келган кишиларни кўп кўрганман. Чунки ўша йилларда талаб жуда катта бўлиб, енгил саноат корхоналари аҳолининг эҳтиёжини тўла қондира олмас эди. Хўш, ҳозир-чи? Гилам кўп, танлаш имконияти бор. Демак, ёрдамчи хўжаликларни ташкил этиш чоғида халқ талабига мос, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш биринчи планда туриши лозим. Биз масаланинг ана шу томонига эътибор бердик. Дастлабки чойнаклар ишлаб чиқарилганда колхозчиларнинг қанчалик қувонишганини кўрсангиз эди! Йиллар ўтиши билан чинни буюмлар цехи кенгайтирилди. Ҳозир бу ерда ўндан зиёд турда чинни буюмлар тайёрланмоқда. Шу ўринда илғорларнинг меҳнат ва изланишларини таъкидлаб ўтиш жоиз. Рассом Онахон Хидировани олиб кўрайлик. Оддий қишлоқ қизининг қўлида сайқал топган чиннилар мамлакатимиз ва хорижий элларда ўтказилган кўплаб кўргазмаларда соврин билан тақдирланган. Эндиликда унинг ўз шогирдлари бор. Керамика цехи ишчиси Дуржон Матдурдиева ана шулардан бири. Отаси ҳам, онаси ҳам деҳқон. Дуржон эса меҳнат фаолиятини керамика цехида рассомликдан бошлади, касб сирларини тезда эгаллаб олди. Ҳамқишлоқлари уни область Советига депутат қилиб сайлашган.

Ёшлар — бизнинг келажагимиз. Уларни қобилиятига қараб меҳнатга жалб этиш жиддий ва ғоят муҳим вазифа. Шундай экан, халқ хўжалиги тармоқларидаги аҳволни чуқур билиш ва эҳтиёжга яраша кадр тайёрлаш чораларини кўриш лозим. Ҳозир областимиздаги қатор колхоз ва совхозларда консерва заводлари ҳамда бошқа ёрдамчи корхоналар ишлаб турибди. Агарда ушбу корхоналар учун малакали мутахассислар етиштириш йўлга қўйилса, нур устига аъло нур бўлур эди.

— Айни кунда колхоз раисларининг ҳуқуқи, уларнинг ишлаб чиқаришдаги раҳбарлик роли хусусида баҳс-мунозаралар бўлаяпти. Сиз делегат бўлиб қатнашган колхозчиларнинг Бутуниттифоқ IV съезди ҳужжатларида ҳам бу масалага алоҳида ўрин берилган. Шу ҳақда фикрингиз қандай!

— Мен кўп сафарларда бўламан. Бунинг фойдаси катта. Биринчидан, янгиликлардан хабардор бўласан, иккинчидан, хўжаликни юритишнинг илғор форма ва усуллари билан танишасан. Эртадан кечгача бригадама бригада юриб, колхоз айланавериш даври ўтди, менимча. Айниқса, меҳнатни ташкил этишнинг илғор усуллари — оила ва бригада пудрати жорий қилинган жойларда кишиларга кўпроқ мустақиллик бериш керак, деб ўйлайман. Болтиқ бўйи республикаларига қилган сафарим чоғида норка боқилаётган хўжаликда бўлдим. Шунда беихтиёр ўзимизнинг қуёнчилик фермамизни эсладим. Бу ерда ҳар йили 16 тоннадан зиёд парҳез гўшт етиштирилади. Шунингдек, давлатга 8 минг донага яқин қуён териси ҳам топширамиз. Нархи жуда арзон — донаси 65—70 тийин. Правление аъзолари билан кенгашиб, колхозда мўйна цехи очдик. Бора-бора унинг фаолият доираси кенгайтирилди. Эндиликда бу ерда мол териси ҳам қайта ишланиб, эркаклар ва аёллар, болалар чарм плашлари ва курткалари тикилмоқда. Цехнинг истиқболи порлоқ. Ойига 20 минг сўмдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Цехни ташкил этишга кетган барча сарф-харажатлар икки йилда тўла қопланади. 1990 йилдан бошлаб мўйна цехи колхозга фақат фойда келтириши кутилмоқда.

СССР Олий Советининг депутати сифатида менга кўплаб кишилар ёрдам сўраб мурожаат қилишади, наказлар беришади. Сайловчилар билан ҳам тез-тез учрашиб тураман. Бу учрашув ва суҳбатлар, жонли мулоқотлар менга ҳаётни чуқурроқ ўрганиш имконини бераяпти. Зотан, халқ билан маслаҳатлашиб иш юритган раҳбарнинг юзи ҳамиша ёруғ. Чунки халқ энг одил ҳакам. У яхши ишни табриклайди, ёмонни қоралайди. Менимча, турғунлик даврида инқирозга юз тутган кўпчилик раҳбарларнинг асосий айби халқ фикрига қулоқ солмаганидадир. Яхшиямки, ошкоралик ва қайта қуриш даврининг шиддаткор тўлқини уларни орамиздан супуриб ташламоқда. Ҳозир иш бошига ташкилотчи, тадбиркор ва билимдон кишилар келмоқда. Натижада халқ хўжалигининг кўпгина соҳаларида салмоқли ютуқларга эришилаяпти.

Тўғри, колхоз раиси ёки совхоз директорига катта ҳуқуқлар берилган. Бироқ ҳуқуқим бор, деб ҳамма ишга аралашавериш ҳам мақсадга мувофиқ эмас. Мен эрталаб гаражда ўтириб автомашиналарни бригадалар ёки бошқа участкаларга тақсимлаб ўтирган раисларни кўп кўрганман. Бу раҳбарлик эмас, маъмуриятчиликнинг ўзгинасидир. Уларни бир-биридан фарқлай билиш лозим. Колхозимизда аҳвол бирмунча ўзгача. Мутахассисларга катта эркинлик берилган. Улар ўз иш участкаларида ҳар бир масалани мустақил ҳал этадилар. Менинг асли касбим — шифокорлик. Дастлаб раисликка сайланганимда мутахассисларнинг астойдил кўмагига муҳтож эдим. Сўнгра институтни сиртдан тамомлаб, қишлоқ хўжалик мутахассислиги бўйича диплом олдим. Лекин иш тартибим ҳамон ўша-ўша, мутахассисларга, тажрибакорларга таянаман.

— Кейинги пайтларда Нариманов номли колхоз қарзга ботди, деган гап-сўзлар юрибди. Шу тўғрими!

— Биласизми, қайси колхознинг жорий счётида кўп пул бўлса, шу хўжаликни бою-бадавлат деб ҳисоблашади. Пулнинг кўплиги яхши. Аммо колхоз ундан қандай фойдаланаяпти? Ҳамма гап мана шунда. Табиийки, кассадаги пуллар халқники, бинобарин эл фаровонлигига хизмат қилиши лозим. Хоразм воҳасида мактабгача ёшдаги болаларнинг атиги 10—12 проценти боғчага тортилган қишлоқлар оз эмас. Деярли ҳамма мактабларда ўқиш икки сменада олиб борилади. Клублар, кутубхоналар етишмайди.

Мақтаниш бўлса ҳам айтай: колхозимиз бу борада анча илгарилиб кетган. Яқинда қурувчиларимиз 1176 ўринли мактаб биносини фойдаланишга топширдилар. Шундай қилиб билим ўчоқлари сони саккизтага етди. Ўқиш фақат бир сменада олиб борилаяпти. Кичкинтойларнинг 30 процентдан зиёди боғчага тортилган. Учта кинотеатр, иккита клуб, маданият саройи, тўртта ҳаммом колхозчилар хизматида. «Бахт уйи»да эса ҳар йили 100 га яқин никоҳ тўйлари ўтказилади. Колхозда 12 минг ўринли стадион бор. Кўплаб бригадалар ва сут-товар фермалари қошида даволаш профилакторийлари ташкил этилган. Кейинги ўн йил мобайнида колхозга табиий газ келтириш, қишлоқни водопровод билан таъминлаш, янги йўллар қуриш учун қарийб 1,5 миллион сўм маблағ сарфланди. Тўғри, давлатдан қарзимиз бор. Яъни биз узоқ муддатли кредитлар олганмиз, шу ҳисобдан қурилиш-ободончилик ишларини амалга ошираяпмиз. Масалага аниқлик киритиш учун эътиборингизни бир фактга жалб этмоқчиман. Колхозда жами 16 миллион сўмлик саноат потенциали вужудга келтирилган. Ушбу корхоналарда қатъий иш маромини таъминлаш учун эса ҳар йили 1 миллион сўм пул керак бўлади. Хом ашё, электр энергияси, ёнилғи-мойлаш материаллари сарфи бунга кирмайди. Лекин айрим кишилар ўйлаганидек, колхозимиз қарзга ботиб қолгани йўқ. Биз ҳар йили ўртача 8 миллион сўм даромад олаяпмиз. Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, агарда мутасадди ташкилотлар ёрдамчи хўжаликларимизни хом ашё билан таъминлашни яхшиласалар, биз шу йилнинг ўзида ёки узоғи билан келгуси йил давлатдан олинган барча қарзлардан батамом қутулган бўлар эдик. Бунинг учун имкониятлар тўла мавжуд.

— Ҳозир қишлоқ кишиларининг яшаш тарзи, онг ва тушунчасида жиддий сифат ўзгаришлари содир бўлаяпти. Бинобарин, уларнинг талаб ва истаклари ҳам кескин ошиб бормоқда. Колхоз ёрдамчи корхоналарида ана шу эҳтиёжни қондириш учун нима ишлар қилинаяпти!

— Халқ эҳтиёжи. Бу ғоят кенг қамровли тушунча. Совет кишиси бир авлод кўзи олдида омочдан то космик кемагача бўлган йўлни босиб ўтди. Узоққа бормайлик. Агар 50-йилларда хўжалигимизда бетон заводи қуриш ҳақида гап юритилгудек бўлса, ҳаммага эриш туюлиши табиий эди. 70-йилларга келиб эса бу ҳаётий эҳтиёжга айланди. Колхозчилар лой деворлардан ёппасига воз кечиб, уйларни пишиқ ғиштдан қура бошладилар. Темир-бетон буюмлар, ускуналар, плиталарга талаб кескин ошди. Шу тариқа колхозда бетон заводи қуриш фикри пайдо бўлди. Албатта, бунинг учун хом ашё, энг муҳими малакали ишчи кадрлар керак эди. Биз бу муаммони қандай ҳал этдик? Жуда осон. Ҳозир колхоз ёрдамчи цехларида ўрнатилган асбоб-ускуналарнинг деярли ҳаммаси мамлакат у ёки бу корхонасида бир пайтлар ишлатилган, шунингдек яроқсизга чиқарилган материаллардир. Биз уларни арзон баҳода сотиб олиб, қайта ремонт қилиб ишлатаяпмиз. Агар цемент муаммоси ҳал этилса, ишонч билан айтиш мумкинки, бетон заводимиз фақат Хоразм эмас, балки қўшни Бухоро области ва Қорақалпоғистон Автоном республикасини ҳам ғовак қувурлар билан таъминлаган бўлар эди. Шунингдек, ёрдамчи корхоналар учун тикув машиналари, бошқа кўплаб асбоб-ускуналар, айниқса химиявий моддалар жуда зарур. Биз тегишли ташкилотларга буюртма берганмиз. Аммо илтимосларимиз инобатга олинмаяпти.

Ёрдамчи хўжаликни ташкил этиш бу ишнинг биринчи босқичи, холос. Энг муҳими, ходимларга зарур меҳнат ва дам олиш шароити яратишдир. Устахона ёки цех қошида ошхона, дам олиш хоналари бўлиши лозим. Ана шу ноишлаб чиқариш объектларини қуриш учун қўшимча маблағ зарур, албатта. Баъзи хўжаликларда цех ва устахона қураётганда бу объектларни унутиб қўйишади. Менимча, ортиқча харажатлардан қўрқмаслик керак. Чунки улар бугун бўлмаса, эртага албатта қопланади.

— Абдулла Искандарович, энди анъанавий савол. Колхоз ёрдамчи хўжаликларининг истиқболи ҳақида гапириб берсангиз.

— Марҳамат. Аввало шуни мамнуният билан таъкидлашим керакки, ёрдамчи корхоналарни ривожлантириш борасидаги тажриба ва изланишларимиз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросида маъқулланди. Бу эса наримановчиларнинг кучига куч, ғайратига-ғайрат қўшмоқда. Ёрдамчи корхоналарнинг истиқболи порлоқ. Биз шу беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқаришни ўн биринчи беш йилликка нисбатан қарийб 35 процент кўпайтиришни мўлжалламоқдамиз. Жумладан, ғишт ишлаб чиқариш 500 минг донага, темир-бетон буюмлар 1.500 куб метрга, оҳак 150 тоннага кўпаяди. Шунингдек, полиэтилен, кулолчилик ва чинни буюмлари, мўйна маҳсулотлари, кунжут ва шоли ишлаб чиқариш ҳажми ҳам кескин ошади. Ёрдамчи корхоналарни кенгайтириш ҳисобига янгидан 200 ишчи ўрни вужудга келтирилади. Барча жойда тўла хўжалик ҳисоби жорий этилиб, уларнинг ўз-ўзини маблағ билан таъминлашига эришилади. Ҳисоб-китобларга қараганда шу беш йиллик охирига бориб ёрдамчи тармоқлар колхозга ҳар йили ўртача 700—800 минг сўм соф фойда келтиради.

Мен тарихга қизиқаман. Зотан ўтмишни яхши билмасдан туриб олға бориб бўлмайди. Колхозимизнинг кечаги куни билан бугунгиси ўртасида ер билан осмонча фарқ бор.

Бир сўз билан айтганда, ёрдамчи хўжалик кони фойда. Биз бу соҳага эътиборни ошириб, ишлаб чиқаришни қайта қуриш, хўжалик экономикасини мустаҳкамлаш йўлида астойдил меҳнат қилаверамиз.

Суҳбатни «Қишлоқ ҳақиқати» мухбири Ҳ. РАҲМОНОВ олиб борди.

Зомин районидаги Пословский номли тажриба — ишлаб чиқариш хўжалиги беш йил муқаддам адир далалар бағрида ташкил этилган. Бу ерда Озиқ-овқат программасининг муҳим бўғинларидан бири — боғдорчиликни ривожлантиришга катта эътибор берилаяпти. Янги токзорлар барпо этилиб, хўраки узум навлари кўпайтирилмоқда. Ишлаб чиқаришда илғор тажриба ва фан кўрсатмаларини кенг қўлланиш туфайли иқтисодий самарадорлик ошиб бораяпти. Хўжалик соҳибкорлари жорий йилда ҳам фидокорона меҳнат қилиб, баракали ҳосил етиштирдилар. Айни кунларда боғ-роғларда ғарқ пишиқчилик. Адир ерлар туҳфаси — сархил, сершира узумлар пешма-пеш йиғиштириб олиниб, юқори сифат билан аҳоли дастурхонига етказиб берилмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Илғор ишчи Малоҳат Абдужалилова. 2. Бригада бошлиғи Алиқул Шукуров ёш соҳибкор Руҳсат Мирзаюсупова билан. 3. Мусобақадош дугоналар Хайри Жумаева ҳамда Нодира Шойузоқова узум узиш нормасини ошиғи билан адо этишаяпти.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотолари.

ХУШХАБАРЛАР

НЕСТ-НОБУД ҚИЛМАЙ

Жорий йилда 94 тонна узум етиштиришга сўз берган Навоий номли колхоз боғбонларининг шу кунларда қўли-қўлига тегмайди. Токзорларда иш қизғин. Эл дастурхонига ширин-шакар узум етказиб берилмоқда. Фаёз Қудратов ва Олим Халилов каби соҳибкорларнинг куч-ғайрати билан баракали ҳосил етиштирилди. Уни йиғиб-териб олиш уюшқоқлик билан давом эттирилмоқда.

САРА ДОН

Озиқ-овқат программасига муносиб ҳисса қўшиш айни кунларда барчанинг жонажон ишига айланган. Буни Барфия Икромов бригадаси коллективи мисолида ҳам кўриш мумкин. Жорий йилда 30 гектар майдонга дон учун маккажўхори экилган эди. Фидокорона меҳнат туфайли баракали ҳосил унди. Ҳозир ўрим-йиғим авжида. Гектаридан 60 центнердан дон ва 300 центнерга етказиб кўкпоя ҳосили олинмоқда.

«Пешку» совхозида бундай илғор маккажўхорикорлар оз эмас. Холбой Сафаров, Хайрулла Абдуллаев бошлиқ бригадаларда ҳам юқори натижалар қайд этилаяпти.

ТЕЗ ВА СОЗ

«Москва» колхози сабзавоткорлари ваъдага вафо қилиш йўлида астойдил ишламоқдалар. Колхозда бу йил 842 тонна ноз-неъмат тайёрлаш кўзда тутилган. Ҳосил мўл. Уни йиғиштириб олиб, давлатга топшириш тезкорлик билан давом эттирилаяпти. Истеъмолчиларга ҳар куни 14—15 тонна юқори сифатли маҳсулот етказиб берилмоқда. Бу ерда ҳозиргача тайёрланган сабзавот 500 тоннадан ошди.

С. ҚОДИРОВ.
Пешку райони.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Республика областларида картошка, сабзавот, мева ва узум харид қилишнинг бориши тўғрисида 29 августга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Топшириққа нисбатан процент).

КАРТОШКА

Наманган	**108,6**
Қашқадарё	**105,9**
Сурхондарё	**102,9**
Навоий	96,8
Сирдарё	70,6
Фарғона	70,1
Андижон	67,9
Тошкент	56,5
Жиззах	55,9
Хоразм	53,6
Самарқанд	46,3
Бухоро	32,6
ҚҚАССР	4,6
Республика бўйича	62,9

САБЗАВОТ

Сурхондарё	75,1
Андижон	68,3
Фарғона	67,1
Самарқанд	59,7
Сирдарё	56,8
Бухоро	49,5
Тошкент	45,9
Наманган	45,8
Хоразм	44,4
Навоий	39,8
Жиззах	36,0
Қашқадарё	34,3
ҚҚАССР	16,4
Республика бўйича	51,8

МЕВА

Жиззах	74,3
Бухоро	69,0
Қашқадарё	64,7
Навоий	64,7
Андижон	51,6
Самарқанд	50,7
Наманган	49,5
Фарғона	48,4
Хоразм	48,2
ҚҚАССР	34,7
Тошкент	33,5
Сурхондарё	23,0
Сирдарё	20,9
Республика бўйича	46,4

УЗУМ

Сурхондарё	41,6
Сирдарё	25,1
Наманган	24,5
Бухоро	23,5
Қашқадарё	15,5
Фарғона	13,0
Жиззах	11,5
Хоразм	9,8
Андижон	9,0
Навоий	7,3
Тошкент	6,3
Самарқанд	2,9
ҚҚАССР	—
Республика бўйича	13,1

ИЖТИМОИЙ ҲАЁТ

АЁЛ БУРЧИ

Қўшкапа қишлоғига эндигина 23 баҳорни қаршилаган жувоннинг фожиали ўлими сабабини билиш учун борганимда аёл шаънига шундай гаплар айтилдики, мен уларни газетхонлар билан дардлашгим келди.

У ўз-ўзига олов қўйган эди. Бундай воқеалар камдан-кам бўлса-да, содир бўлиб турибди.

Уни яқиндан билган, таниган кишилар билан суҳбатлашдим. Отаси саволимга кўзлари жиққа ёшга тўла жавоб берди: «Оилада учта фарзанд эди. Қизимни икки ўғлимдан ҳам яхши кўрардим. Уни ҳаммамиз севардик, нима деса қилардик».

Ён қўшниси эса:

«Ўз сўзини ҳаммага ўтказишга ҳаракат қиларди. Акс ҳолда бақириб-чақириб, жанжал чиқарарди».

Яна бир холис қўшниларидан бири: «Хотин кишининг аччиғи чиққанда идиш-товоқларни синдиришини, уйга, кўрпа-тўшакка ўт қўйишини умримда кўрган эмасман. Буни 1982 йили шу қишлоққа кўчиб келиб, қўшнимиз мисолида кўриб, ҳайрон қолдим».

Қишлоқ Советининг раиси ҳам, колхоз партия ташкилотининг секретари ҳам бир хил фикр билдиришди: енгилтаклик.

Мен уларнинг сўзларини айнан келтирдим. Ўзингиз ҳам воқеани баҳолаб турган бўлсангиз керак. У оилада ягона бўлганидан эрка, тантиқ бўлиб ўсди. Оғзидан нима чиқса, оиласидагилар учун қонун бўлиб келди. Ҳатто ота-онасига ҳам сизлаб мурожаат этишни ўзига эп билмайди. Еттинчи синфни тугатгандан сўнг ўрта мактабни ташлаб кетди. Уни еру кўкка ишонмайдиган ота-онаси катта орзу-ҳаваслар билан турмушга узатишди. Қиз билан бир ёстиққа бош қўйган йигит ҳам унинг сўзларини икки қилмади. Болаларнинг ўйинчоқ тўп устида бошлаган жанжалидан мана шундай хунук ҳодисалар рўй беришини билганида Рафиқ бунинг олдини олиш учун ҳар нарсага тайёр эди. Аччиғи босилиб қолар, деган фикр билан бир неча дақиқа уни ёлғиз қолдирганидан, гугурт ушлаган қўлидан ушлаб qололмаганидан йигит армонда. Севган рафиқасини ҳимоя қилолмаганидан, болаларини етимликдан, оиласини бут сақлай олмаганидан армонда, уни асраб қолиш учун Рафиқ ҳам, унинг укалари ҳам қон беришди. Лозим бўлса унга жон ҳам берардилар, бироқ...

Узукнинг кўзидек икки фарзанднинг меҳри ҳам уни қабиҳ йўлдан қайтара олмади. Унинг худбинлиги оналикни оёқ ости қилди. Қариб қолган ота-онасининг қаддини янада эгди.

Ўз жонига қасд қилганларни ўтмишда ҳам қаттиқ қоралаганлар, бугун ҳам қоралашмоқда. Аммо қизлар тарбиясига умумий тартибда қаралмоқда. Маҳалланинг ёки қўшнининг қизида сезилган ножўя ҳаракат учун уни ҳеч ким терголмайди. Баъзи ота-оналар ўз қизларига сўзларини ўтказолмайдилар. Бирон нотўғри ҳаракат учун тергайдиган бўлсалар, улар дарров шикоят билан идораларга чопмоқдалар ёки қўлларига гугурт олмоқдалар.

Бошқа бир совхозда ҳам аёл, она, қайнона бўлган жувоннинг жонига қасд қилиб, ўзини ёққанини нима деб баҳолаш мумкин? Бу воқеанинг сабаби: келинини ураётганида номус қилган эри унинг қўлидан ушлагани учун, бировнинг боласини урма, дегани учун ранжиди. Оқибатда у ўзини ёқди. Ҳаёт кўрган она учун, набира кўрган қайнона учун бу номус эмасми, ахир? Тўғри, унинг ҳаёти сақлаб қолинди. Бироқ энди фарзандлари, набиралари юзига қандай қарайди? Ёшларни турмушда аҳил яшашга даъват этадиган, уларга турмуш икир-чикирларини мардонаворлик билан енгиб ўтишни ўргатадиган аёлнинг бу қилмиши енгилтаклик эмасми?

У олимми, шоирми, министрми — ким бўлишидан қатъий назар оилада аёл. Уйда ўз вазифасини эплай олмас экан, у аёл эмас. Унинг умр йўлдоши, фарзандлари олдидаги бурчи ғоят шарафли ва масъулиятли. Фақат ўз оиласи учунгина эмас, балки социалистик жамиятимиз учун хизмат қилаётганини унутмаслиги зарур.

Шундай фаровон замонамизга муносиб бўлиб яшаш — ҳар бир хотин-қизнинг биринчи даражали вазифаси. Улар қаерда бўлмасинлар, қайси лавозимда ишламасинлар ўзлигини, аёллигини унутмасликлари лозим.

Раъно МАМАТОВА,
журналист.

ЁШ ПАХТАКОРЛАРНИНГ ЮМУШЛАРИ

Задарё районидаги «Правда» колхозининг ўқувчилари ишлаб чиқариш бригадаси пахтазорлари қўшни бригадаларникидан қолишмайди. Бу ердаги бўйдор ғўза тупларида 8—10 тадан бўлиқ кўсак пайдо бўлди. Ўқувчилар бригадаси ерларидан мўл оқ олтин ҳосили йиғиштириб олиш ниятида. Болалар ҳар гектар майдондан 30 центнердан ошириб пахта йиғиштириб олишга қарор бердилар. Бу пландагидан кўпдир.

Ёш пахтакорлар ҳосилни ғоят қисқа муддатларда ва фақат ўз кучлари билан териб олишни мўлжалламоқдалар.

Эрта баҳорда, бригада эндигина ташкил этилган пайтда юқори синф ўқувчилари якдиллик билан хўжалик ҳисобига ўтиб ишлашга қарор қилдилар. Улар колхоздан 52 гектар ерни ижарага олиб, чигитни ўзлари экдилар, далаларга ишлов бериб, экинларни ўзлари суғордилар. Мактаб ўқувчилари бригадири Ш. Турдалиев, тракторчи О. Нишонов, сувчилар М. Қаҳҳоров ва М. Йўлдошевлар хўжаликнинг тажрибали пахтакорларидан кўп нарса ўрганишларига тўғри келди.

Хўжалик ўқувчилар учун меҳнат ва дам олиш лагери ташкил этиб, улар ҳақида ғамхўрлик кўрсатди. Бу ерда болалар ишдан бўш вақтларида биргаликда дам оладилар, спорт мусобақалари, концертлар уюштирадилар.

(ЎзТАГ).

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ТБИЛИСИ. Грузия ва Болгария мутахассислари металлни пайвандлаш ва плазма ёрдамида қирқиш учун ишлатиладиган ускуналарнинг янги турларини биргаликда ишлаб чиқадилар. Бу ерда улар «Интерсварка» қўшма корхонаси тузиш тўғрисидаги битимни имзоладилар. Бу корхона фаолияти программасида саноат учун мўлжалланган энергия манбалари, бошқарув блоклари ва қурилмаларининг ҳажми кичкина, лекин янада самаралироқ ишлайдиган принципиал янги турларини яратиш кўзда тутилган.

ГОРЬКИЙ. Горькийдаги Я. М. Свердлов номли торф машинасозлиги заводида тайёрланган МТФ—96 маркали янги машина торф қазиб чиқариш чоғида нобудгарчиликни тугатишга ёрдам беради. Бу машина юқори унумли фреза ёрдамида торфни кесибгина қолмай, унинг майдаларини ҳам тўплайди. Иваново конструкторлари ва Волгоград тракторсозлари янги техникани кўплаб ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда ёрдам бердилар. Янгилик Ленинград шаҳрида ўтадиган «Интермаш — 88» халқаро кўргазмасида намойиш қилинади.

АШХОБОД. Чоржўйда яшовчи собиқ интернационалист жангчиларнинг бир группаси янги қулай квартираларга кўчиб кириш учун ордер олди. Шаҳар ҳарбий комиссариати, шаҳар комсомол комитети ва интернационалист жангчиларнинг «Десантчи» клуби ташкил этган «Афғонистон — менинг қалбимда» хотира кечасига келган кўпгина шаҳарликлар интернационалист жангчиларга квартира ордерлари топширишнинг гувоҳи бўлдилар. Хотира кечасида жангчилар ўз хизмат бурчларини қандай бажарганликларини, жанговар ўртоқларни эсладилар, ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш ҳақида гапирдилар.

(ТАСС)

АНДИЖОННИНГ БИР КУНИ

ҚИШЛОҚДА АМБУЛАТОРИЯ

Андижон районидаги Карл Маркс номли совхоз ишчилари учун яна бир қулайлик яратилди. Қишлоқ врачлик амбулаторияси аҳолига хизмат кўрсата бошлади. Унда терапия, стоматология, болалар бўлимлари ва аёллар консультацияси бор. Совхоз маблағи ҳисобига қурилган шифохонада малакали врачлар ишлашмоқда.

ЯНГИ НОН МАГАЗИНИ

Меҳнаткашларга хизмат кўрсата бошлаган Шаҳрихон шаҳридаги янги нон магазинининг афзал томони шундаки, нон, патир, қатлама сингари харидоргир маҳсулотлар шу ернинг ўзига ўрнатилган печларда пиширилмоқда. Бу ерда харидорлар, овқатланишлари учун ҳам қулай шароит мавжуд.

14 МИНГ СЎМЛИК ОБУНА

«Шарқ юлдузи» колхозида (Хўжаобод райони) 1989 йил учун газета ва журналларга обуна бўлиш давом этмоқда. Хўжалик меҳнаткашлари ҳозиргача 14 минг сўмлик турли нашрларга ёзилишди.

«НАФОСАТ» ЧОРВАДОРЛАР ҲУЗУРИДА

Андижон район маданият уйининг «Нафосат» ансамбли қардош Қирғизистон ССР Ўш областининг Олой яйловида меҳнат қилаётган чорвадорларга ранг-баранг программада концерт кўрсатди. Олис тоғлар бағрида янграган куй ва қўшиқлар чорвадорларни хушнуд этди.

ИЖОДКОРЛАР УЧРАШУВИ

Яқинда Ўзбекистон Ёзувчилар союзи Андижон область бўлимида «Ёш гвардия» нашриётининг директори Х. Пирмуҳамедов, бўлим мудирлари — шоирлар Сайёр ва Тўлқин, фантаст-ёзувчи Ҳожиакбар Шайхов қаламкашлар билан учрашдилар. Улар нашриёт режалари ҳақида сўзлаб беришди.

ҚУЛАЙЛИК

Ленинск мотор-ремонт заводи турли чиқиндилардан 15 хил халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқара бошлади. 2-цехда 200 литрли хўжалик бочкаси, ярим ва бир тонналик бак, металл шифер, девор, борона, дарвоза, гараж, панжаралар тайёрланмоқда. Бир ойда 15 минг сўмлик шу турдаги буюмлар ишлаб чиқарилаётир.

АЁЛЛАР БЕЛЛАШУВИ

Марҳамат райони марказидаги «Пахтакор» стадиони бир неча кун ҳар қачонгидан гавжум бўлди. Бу ерда область хотин-қизлари спортнинг тўққиз тури бўйича беллашдилар.

Мусобақада 147 очко тўплаган Марҳамат райони вакиллари команда ҳисобида ғолиб бўлдилар.

АНТИҚА КЎРГАЗМА

Касаба союзлари область советида «Касаба союз спорти — халқ хизматида» мавзуида кўчма кўргазма намойиш қилинмоқда. Бу тадбир Ўзбекистон касаба союзлари республика совети ҳамда Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси томонидан ўтказилаётир. У спортчиларнинг ютуқлари ҳақида ҳикоя қилади.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

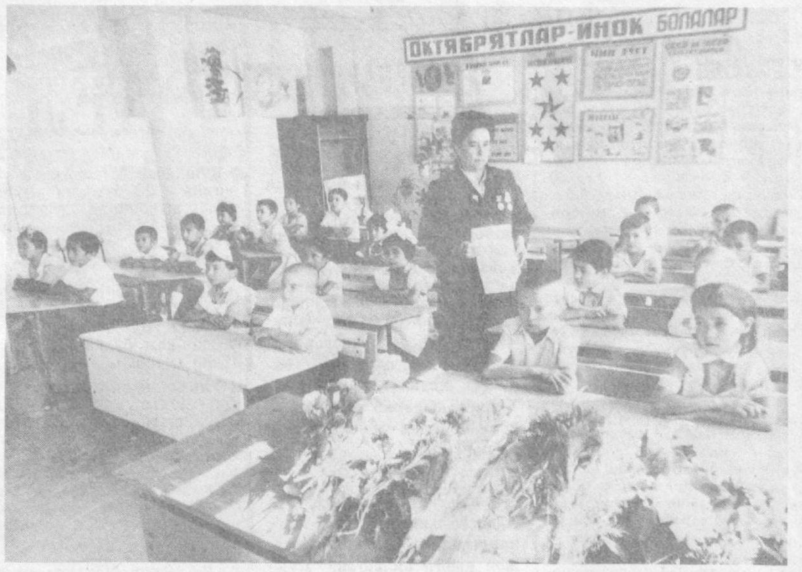

Кеча мактабларда янги ўқув йили бошланди. Ёз кунларини мазмунли ва мароқли ўтказган кичкинтойлар билим негизларини пухта эгаллашга киришдилар. Улар учун ҳамма нарса тахт қилиб қўйилган эди.

Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз территориясида 784 ўринли янги мактаб биноси қад кўтарди. Уни бунёд этишда 6-қурилиш трестининг 109-механизациялашган кўчма колоннаси ишчилари жонбозлик кўрсатишди.

СУРАТДА: Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси Тоҳира Алимуҳамедова биринчи синфда дарс ўтмоқда.

А. ЗУФАРОВ фотоси.

КЕКСА ҒАЗАЛХОН ИЛҲОМИ

БОҒБОНЛАРГА

Боғбонлар, сизга раҳмат шонли меҳнатлар учун,
Заҳмат ила сиз етказган шаҳду шарбатлар учун,
Нон ёнида хон тўла лаззатли неъматлар учун,
Қанча раҳмат айтса камдур сизга хизматлар учун!

Дастурхон она неъмат — нон ила шоҳистадур,
Нон ёнида юзи лола олмалар пайвастадур,
Олуча, олхўри, гилослар қатори растадур,
Элимиз қутлайди сизни шунча ҳимматлар учун!

Лаълида ёқут мисоли «Чилги» дейилган узум,
Марварид шода мисоли «Оқ узум» тизим-тизим,
Бармоғингиздек латиф «Ҳусайни»ни кўргай кўзим,
Ҳамма эл айтар ташаккур сизга ғайратлар учун!

Бизни лол этмиш ўриклар юздаги оли билан,
Лаззати бирла лабидан томган оқ боли билан,
Меҳрим ийгач, бўса олдим шарбати холи билан,
Минг ташаккур сизга барча ширин иффатлар учун!

Яна етилмоқда боғингиз аро анжир-анор,
Ноку нашвоти, шафтолу, беҳи элга нисор,
Ҳар фаровонликка ҳиссангиз бизда ифтихор,
Ҳам Ҳузурийга баҳамсиз элга ҳурматлар учун!

БУ ГУЛ

Тонг маҳал бир туп ғўзага қўниб, гулни кўриб булбул,
Деди: — Оламдаги анвойи гуллардан эмас бу гул.

Димоғига етиб шу гул ҳиди, мастонадур, сунбул,
Сабаб: таърифи айтилган муаттардан эмас бу гул.

Шу гулни гулчи боғбонлар йиғилиб кўрдилар буткул,
Дедилар: — Во ажаб, сарву санобардан эмас бу гул.

Вале, шу гулга рашк этса ҳар гул, бўлгуси не гул,
Нечун минглаб тез сўлгучи садбардан эмас бу гул.

Бу гулнинг косасида марварид-инжу бўлур маҳсул,
Нуқул қимматли, оддий дур-гавҳардан эмас бу гул.

Фақат деҳқонларимиз меҳнатисиз унмоғи мушкул,
Меҳрсиз ёки зийнатли жиловардан эмас бу гул.

Бу гулнинг барги қадрига бўлолмас тенг маблағ-пул,
Ҳузурий айтадурки, мушку анбардан эмас бу гул.

Юсуфжон ҲУЗУРИЙ.

НОЁБ САЙР

Бир қария эшакка миниб, ўғлини ортидан пиёда эргаштириб сайрга чиқди. Йўлда аллақандай ўткинчи уларга тегажоқлик қилди:

— Ҳў, отахон, бу қандай гапки, сиз эшак минсангизу ўғлингизни яёв юришга мажбур қилсангиз? Менимча, сизнинг оёқларингиз ҳали бақувват. Яхши эмас бу ишингиз!

Падари бузруквор тезда эшакдан тушиб, ўрнига ўғлини ўтқазиб қўяди.

Бироздан сўнг саёҳат ишқибозларини иккинчи йўловчи учратиб, болага танбеҳ беради:

— Эй, йигитча, сен эшакка минсангу, қари отанг пиёда юрса. Сенинг оёқларинг ҳали соғлом. Уят эмасми?

Бу ўринли гапдан сўнг чол ҳам эшакка мингашиб олади ва шу алпозда анча масофани босиб ўтадилар. Овлоқроқ бир жойга етиб келганларида ота-болага учинчи бир киши рўбарў чиқади ва у ҳам луқма ташлайди:

— Бу қанақа бемаънилик? Девдек икки йигит нимжонгина жониворга осилиб олсанглар-а. Сизларнинг боплаб адабларингни бериш керак!

Ҳайвонга раҳми келган ҳар иккиси зудлик билан тушади-да, учаласи — ўнг ва чап томонда ота билан ўғил, ўртада эшак — йўлни орқага буришади. Ниҳоят, шу аҳволда қишлоғи томон яқинлашиб келаётган омадсиз саёҳатчиларни тўртинчи бир суҳбатдош тўхтатиб, маслаҳат беради:

— Менга қаранглар. Учовларингиз ҳам жуда ғаройиб саёҳатчи экансизлару. Бирорталаринг миниб олсаларинг бўлмайдими?

Хулласи калом, қийин вазиятда қолган қари сайёҳ охирги тадбирни қўллашга мажбур бўлади: у йўл четида ётган узун қўлбола ходани олиб унга эшакнинг олдинги, отасининг ҳаракатини англаган фарзанди эса кейинги оёқларини сиқиб боғлайдилар-да, эшакни елкаларида кўтаришиб уйлари томон равона бўладилар.

Қиссадан ҳисса: ҳар кимнинг фикрига амал қилинаверса, мана шунақа кулгили ҳолатга тушиб қолиш ҳеч гапмас.

Немисчадан
Бойхўроз МАМАТҚУЛОВ таржимаси.

ГЎЗАЛЛИКДА БЕТАКРОР

Мана, августни ортда қолдириб, кузнинг биринчи ойи — сентябрь келди. Унинг қадрию амали ва тамалини янги тонгни шукрона ва орзу-умид ила қаршиловчи деҳқону боғбон, чўпондан сўранг.

Кўклам экиш-тикиши билан, ёз етиштириб бериши, куз эса йиғиб-териши билан бетакрор. Қолаверса, баҳору ёздан ўсиб-етилиб, ҳусну камолот чўққисига кўтарилган файзиёб фасл. Унинг «олтин» деб аталиши офтобдай ловуллаган, каҳрабодай товланиб турувчи узуму меваларидандир. «Хазон фасли» дейилиши эса қуриб, қовжираб, титраб тўкилувчи баргларга нисбатан айтилган.

Ҳа, куз зиддиятли хусусияти билан ҳам ажралиб туради. Хуллас, ҳар фасл — ўз мавридида асл!

Фасллар бир-бирин пайванди эрур,
Ҳар фасл деҳқоннинг дилбанди эрур!

Сентябрь давомида кундуз қисқара бориб, ой охирида тунга бир соату 19 минут қўшилади. Айни пайтда ҳаво ва сув совиб боради, чексиз далалар, бепоён водийлар узра енгил, ёқимли, ҳаётбахш шабада эсади. У — «қирғияк шамоли». Зотан, бу қуш бола очиб, уни учирма қилади. Ёш полапон шабадали ҳаво кўксини ёриб, шодон-шодон парвоз этади.

Эндиликда каҳрабо дон — маккажўхори ёхуд шоли карвонлари бир-бирини шошириб, бир-биридан ўзиб, йўл олишаверади давлат омборлари томон.

Хуллас, чўпон сизни қатиғу айрон билан хурсанд қилганидай энди шоликор замин ҳиди уфуриб турган янги гуруч билан сийлайди.

Шоли солиб келинга,

Тегирмоннинг дўлига,

Меҳмон келса ўтқазамиз

Уйимизнинг тўрига!

Сентябрнинг кундузги офтобию тунги салқини кўсакларнинг очилишини тезлаштиради, ялпи терим бошланади.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ.

ҲАЁТ ЧОРРАҲАЛАРИДА

ЮЗИ ШУВУТ БЎЛДИ

Тўтиойнинг оёғи олти, қўли етти. Ўзини қўярга жой тополмайди. Қиз қидира-қидира тинка мадори қуриб, оёқдан толгани ҳамма-ҳаммаси унут бўлди. Қани шу топда қўни-қўшнилар чиқса-ю, шодлигини баҳам кўра қолса. Аксига олиб кунда-шунда ҳозиру нозир Анзират ҳам йўқ. Нима қиларини билмай гаранг бўлиб турганида Анзират кўринди:

— Намунча ўзингизни азиз қилиб юбормасангиз?

— Тинчликми? — деди Анзират ажабланиб.

— Ўғлингизни ҳам унаштириб қўйдик.

— Бу дунёда Садрга ёқадиган қиз бор эканми-а?

Шу орада тенгдошлари Васила билан Соима кириб келишди. Гап чортанг бўлди. Эшматнинг ҳаром ўлган ҳўкизидан тортиб Тошмат аканинг невара тўйида Маъмурага ош чиқмаганигача бири олиб, бири қўйди. Гап халтаси ечилиб суханхонликка берилганда ўртага тўп этиб тушган жоноқи олма хаёлотни ўғирлади. Овсинлар дим ўйнагандек жим бўлиб бир-бирларига қараб олишди. Анзират сукунатдан фойдаланиб ўзини Тўтихонга яқинлигини билдириш пайида:

— Овсинлар, янгиликдан хабарларингиз борми? — деди. — Садрнинг ҳам дидига ёқадиган қиз бор экана! Тўтихон қуда қилаяпти. Қайнимнинг тўйида чунонам ўйнаб ёшларни лол қолдирмасам, Анзират отимни бошқа қўяман.

— Мен санинг ғамингда қиз қидириб юрибман. Сен бўлсанг, қуда қилганингни пинҳон тутасан.

— Нега ундай дейсиз. Тўй сизлар билан-да.

— Қаердан бўлди?

— Фазлий домланинг невараси. Бўлажак келинпошша заказда ишларкан. Ҳунарли.

— Вой, эсиз бола. Бунга кимлар қизини бермасди. Ўшандан бошқаси қуриб кетганмиди. Бувиси бирам қуришқоқ: на келни билади, на кетни. Молнинг ўзи.

— Ҳай, ҳай, оғзингга қараб гапир. Фазлий зўр домла. Бу кишининг қўлида таҳсил кўрган ўқувчиларнинг кўпчилиги математик бўлиб етишди. Булар орасида қанчадан-қанча олиму фозиллар бор. Туппа-тузук хонадон эшигига қора чаплаш яхшими? Ўйлаб гапирдингми ёки берадиган қизинг борми? Тўхта, тўхта. Бошқа маҳалла хонадонидаги сир-синоатни қаердан биласан?

— Ҳамширалик давримда ўша ер мани чекимга тушган эди. Хонадонларни беш бармоғимдек биламан.

— Кинначи хотиндек айғоқчилик ҳунарим ҳам бор дегин. Неварали бўлсанг ҳам ақл кирмабди. Ёшлигингдаги там-тумлигинг қолмабди, — дея Анзират ўрнидан турди.

Ҳозиргина чақ-чақлашиб ўтирган қўшнилар дилхунлик билан тарқалишди.

Тўтихон ёлғиз қолди. Аввалига ранги оқарди, кейин титроқ босди. Хўрлиги келди. Ёнидаги валидолдан бир йўла иккитасини тилининг тагига ташлади. Шарқираб оқаётган ариқ сувида юз-қўлини ювди. Хаёл ўз гирдобига тортди. «Нега ўғлимнинг гапига кириб ўша хонадонга бош суқдим? Олдин ўйласам бўлмасмиди? Биров нима деса, ман ўлгур лаққа ишонаман-қўяман. Қачон шу касаллик қоларкин?» — деб ич-ичидан хўрлиги келиб турганда эшикда ўғли кўринди. Онасининг кайфиятини кўриб:

— Нимадан сиқилаяпсиз, тинчликми? — деб сўради.

— Мени қанақа жойга юбординг? Қизнинг бувиси қоқшол, қўлини чайган сувни ҳам анойи қилмайдиган экан-ку!

— Сизга ёқмаган бўлса йўқ қиламиз, қўямиз-да.

— Унақа деяётганим йўқ, жон болам. Ўйлаш керак, ўйлаш.

— У хонадонни, кампирни яхши биламан. Қизнинг акаси жонажон ўртоғим. Мактабда ўқиб юрган давримда ярим умрим ўша уйда ўтган. Дарс тайёрлагани келдик дегунча «қоринларинг очиб кетгандир, аввал овқатланинглар, кейин дарс қилasизлар», — деб шоша-пиша овқатми, чойми тайёрлаб берарди. Келин пошша ҳам кўз олдимда улғайди. Меҳнатсевар. Унинг ҳуснини эмас, ақлини олаяпман.

Дийдаси тўлиб турган Тўти ая кўзидан дув ёш тўкилди. Ўрнидан азот туриб, ўғлини бағрига босиб иқболини тилади.

Тўй ўтди. Ўйламай гапирилган сўздан юзи шувут бўлган ҳамшира тўйга чиқолмади. Бир оғиз ножўя айтилган сўз Тўти аянинг кўнглини вайрон қилган бўлса, гапчи аёл шумшук бўлиб жамоат эътиборидан четда қолди.

Ҳамма ерда, ҳамиша иқинг суйиб ичаётган ошга пашша ташлайдиганлардан асрасин.

Зиёвуддин ОРИПОВ.

Косонсой районидаги Куйбишев номли колхозда жойлашган универсал магазинининг Марҳамат Исроилова етакчилик қилаётган комсомол-ёшлар коллективи Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини тўққиз ойлик планни бажариш билан кутиб олганди. Район матлуботчилари ўртасида пешқадамликни қўлдан бермай келаётган ташаббускор ёшлар йиллик планни октябрь байрамигача уддалашга аҳд қилдилар.

СУРАТДА: универмагнинг пойафзал бўлимида.

Р. СОДИҚЗОДА фотоси.

ҚАТРА

БИР ҲОВУЧ ПИЛЛА

Қўлимда бир ҳовуч пилла.

Қуёшнинг ёруғ нурида кумушдай товланиб кўзларимни қамаштиради. Унга маҳлиё бўлиб қоламан. Дурустроқ тикилиб, яна унда кўп нарсалар борлигини сезиб қоламан. Бу бир сиқим пиллага қанчадан қанча кишиларнинг меҳнати мужассамлигини, реза-реза тўкилган пешона терларини пайқайман. Беихтиёр кўз ўнгимда бободеҳқон намоён бўла бошлайди.

Бободеҳқон! Ўзи кеча-кундуз пахта ишқида маст бўлиб юради-ю, яна бу ҳам етмагандек қалбининг тенг ярмидан мана шу бир сиқим пиллага жой беради. Бир ой ипак қурти тепасида парвона бўлади. Чунки у шу бир сиқим пиллани бутун халқ, давлат кутаётган иш деб билади, ҳис қилади. Бу муқаддас туйғу унга тиним бермайди, тунлари ором бахш эта олмайди.

Биргина деҳқонми машаққат чекаётган? Йўқ. Кўз олдимга пилла қуртининг уруғи устида қаттиқ изланиш олиб бораётган олимлар, шу соҳада ишлаётган ходимлар кела бошлайдилар. Уларнинг самарали меҳнати туфайли пилла сифати ортади.

Бу пиллалар комбинати ишчилари қўлида ипакка айланади. Бир сафда, бир-бирига елкама-елка туриб ишлаётган минглаб ишчиларнинг ҳаёти, тақдири гўё шу пиллага қараб белгиланади. Уларнинг бугунги куни, тирикчилиги, эртанги кунининг порлоқлиги мана шу бир сиқим пиллага боғлиқдек туюлади менга.

Қаранг, қўлимиздаги бир сиқим пилланинг нозик жилоси қанчадан-қанча халқлар қалбини бир-бирига туташтираяпти, элатлар тақдирини бир-бирига боғлаяпти, инсонларга меҳнат яратиб бераяпти. Инсон эса бу меҳнат билан ақл-идрок топаяпти, дидфаросатини юксалтираяпти, қалбида янгидан янги мўъжизалар яратаяпти. У ўз тақдирини ўз қўли билан шу меҳнат туфайли бунёд этаяпти. Шунинг учун ҳам инсон: «Меҳнатга шон-шарафлар бўлсин!» дейди. Қўлимиздаги бир сиқим пилла наҳот шу қадар қадр-қимматга эга бўлса? Ҳа, у шундай эъзозга эга. Чунки шу пилла бизнинг қадр-қимматимизни белгилайди. Унга қанчалик ҳурматда бўлсак, у бизга шунчалик обрў келтиради.

Муҳиддин ОТАХОНОВ.

Спорт ахбороти

БИРИНЧИ УЧРАШУВ — ДУРАНГ

Маълумки, футбол бўйича жаҳон чемпионати 1990 йилда Италия шаҳарларида ўтказилади. Шу боис унда қатнашадиган терма командалар саралаш учрашувларида аниқланиши лозим. Куни кеча шундай матчлардан бири бўлиб ўтди. Рейкявикда Исландия ва СССР футболчилари куч синашдилар.

Аввало шуни таъкидлаш керакки, терма командамиз асосини Киев динамочилари ташкил этишади. Минскнинг «Динамо», Москванинг «Спартак» клубларидан ҳам бир неча ўйинчи улар сафидан жой олишди. Футболчиларимиз жанговар составда майдонга тушдилар. Иккала томон ҳам ғалаба қилиш иштиёқида ўйнади. Дарвозалар ёнида хавфли вазиятлар кўп содир бўлди. Аммо футболчилар ҳал қилувчи дақиқаларда дарвозани аниқ нишонга ололмадилар. Тўп фақат икки мартагина мўлжалга «тегди». Натижада учрашув 1:1 ҳисобида тугаб, командалар биттадан очкони қўлга киритдилар. Бу иккала мамлакат футболчиларининг ўзаро бешинчи марта куч синашишлари. Уларнинг учтасида совет командасининг қўли баланд келиб, икки матчда дуранг натижа қайд этилган. Тўплар нисбати футболчиларимиз фойдасига 11:3.

Шундай қилиб, совет футболчилари бўлажак жаҳон чемпионатига йўлланма олиш учун курашни бошлаб юбордилар. Улар учинчи саралаш группасида ўйнамоқдалар. Унга СССР ва Исландия мамлакатларидан ташқари Австрия, ГДР ва Туркия терма командалари ҳам киришган. Демак, кураш осон бўлмайди.

КУБОК СОҲИБИ

Мамлакат чемпионати арафасида биллур соврин — СССР кубоги соҳиби маълум бўлди. Финал матчида олий лиганинг энг кучли коллективлари — ЦСКА ва «Динамо» (Москва) хоккейчилари учрашдилар. Ўйин ишқибозлар ўртасида катта қизиқиш уйғотди. Бу бежиз эмас. ЦСКА СССРнинг кўп бор чемпиони бўлса, «Динамо» ҳар йили совриндорлар сафидан ўрин олади.

Дастлабки икки бўлимдан сўнг динамочилар олдинга чиқдилар. Улар армиячилар дарвозасини икки бор ишғол этишди. Аммо учинчи бўлимда армиячилар иккита шайба киритиб, ҳисобни тенглаштирдилар — 2:2. Натижада белгиланган қўшимча вақт бир шайба киритилгунга қадар давом эттирилди. Унда армиячиларнинг омади келди. Улар учинчи шайбани киритиб, СССР кубогига сазовор бўлдилар.

Шундай қилиб, чемпионатда юксак ўринлар учун курашдаги доимий рақиблар баҳсида ЦСКАнинг қўли баланд келди. Армиячилар ўн иккинчи марта СССР кубоги эгаси бўлдилар.

Редактор ўринбосари
Н. ЁҚУБОВ.

ТЕЛЕВИЗОР ХИЗМАТДА

3 СЕНТЯБРЬ, ШАНБА

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 СССР Давлат телерадиоси рус қўшиқлари академик хорининг концерти.
9.25 Нефть ва газ саноати ходимлари кунига. «Улкан нефть». «Партиянинг энергетик сиёсати» туркумидан телевизион ҳужжатли фильм.
10.25 «Лотос» вокал чолғу ансамблининг концерти (Вьетнам).
10.50 «Меросимиз». «Совет маданият фонди» кўрсатувига оид телетомошабинларнинг саволларига жавоблар.
11.50 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
12.50 «Социализм мамлакатларида». «Йигирма йил ўтгач». Ҳужжатли фильм премьераси (Чехословакия телевидениесининг маҳсулоти).
13.20 Иттифоқдош республикалар киносанъати (Латвия ССР).
14.25 «Дунё воқеалари».
15.15 ВЛКСМнинг 70 йиллигига. «Ёруғ дунёни кашф этиб». Бадиий фильм («Ленфильм»).
16.30 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». Муаммо билан юзма-юз. Бўлажак нарх-наво ислоҳининг муҳокамаси.
17.30 Халқаро программа: «Ўғирланган Ватан». АҚШдаги индеецларнинг ҳаёти ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.
18.50 Шеърият лаҳзалари.
18.55 «Биз сизни кутяпмиз». Афғонистон тупроғида туғилган қўшиқларнинг авторлари ва ижрочилари билан учрашув.
19.20 МТ экранида биринчи марта. «Кин-Дза-Дза». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Мосфильм»).
21.30 «Время».
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 Шанба оқшомида. «Телевизион танишув». Виргилиус Норейка (Эстония телевидениеси).
23.40 «Джаз, джаз, джаз». Донецкдан кўрсатилади.
00.45 Янгиликлар.

● МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика. «Тафаккур» программаси
8.45 Студия намойиш этади: «Курантлар», «Революция майдони, 1-уй».
9.30 «Сайланмалар». Федор Абрамов.
10.40 «Здоровье». Илмий-оммабоп фильмлар.
11.30 «Ҳайвонот оламида».
12.35 «Инсон. Ер. Коинот». Кўрсатувни икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси В. И. Севастьянов олиб боради.
13.35 «Кузда ўрмонда». Илмий-оммабоп фильм.
13.45 «Ниҳол ёш». Бадиий фильм, субтитр билан (М. Горький номли киностудия).
15.05 «Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг» (31 июлдаги кўрсатув такрорланади).
16.45 «Биз билан ёнма-ён». Телевизион ҳужжатли фильм.
16.55 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Тубанликда». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1 ва 2-сериялар (Ереван телефильмлар студияси).
19.15 «Хотира». Мультфильм.
19.25 «Михаил Ульянов. Бир роль хроникаси». Телевизион ҳужжатли фильм.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Тушимга боғ кирибди». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Минск).
20.55 «Берлинда меҳмонда». В. Лютославский. Т. Стругал раҳбарлигидаги Краков филармонияси симфоник оркестри ижросида оркестр учун концерт (ПХР).
21.30 «Время».
22.05 «Қайта қуриш прожектори».
22.15 Хоккей. СССР чемпионати. МАСК — «Динамо» (Рига). Танаффус пайтида (22.55) — Мотобол. Европа чемпионати.
23.45 Футбол. СССР чемпионати. «Спартак» — «Черноморец».

● ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа.
10.30 «Тинчлик походи». Ҳужжатли фильм.
10.50 «Даволаш физкультураси» (рус.).
11.00 «Советлар ва ҳаёт» (рус.).
11.40 «Танишинг, Балуев!». Бадиий фильм («Мосфильм»).
13.15 «Элга хизмат: талаб ва таклиф» (рус.).
13.45 «Нон ва туз». Ҳужжатли фильм.
14.35 «Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ».

* * *

18.30 Кўрсатувлар программаси.
18.35 «Менинг доирам». Концерт-очерк.
19.10 «Қанотли хўтикча». Мультфильм.
19.20 «Фан уфқлари». Пахтанинг янги истиқболли навлари.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Илтифот». Катталар учун мультфильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Бизга мактуб йўллабсиз». Музикали программа.
21.30 Москва. «Время».
22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори».
22.15 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Илон овловчи». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.50 Кўрсатувлар программаси.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» — «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул секретарь — 33-09-93, 32-56-26. Секретариат — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими —33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими —33-54-33, 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —32-54-52. Таржима бўлимлари —32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими —33-81-42.

Р — 11910. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 2083. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12